

1.	INLEIDING.....	2
2.	HERPETOLOGISCHE EVALUATIE.....	2
2.1.	Literatuurvoorbereiding.....	2
2.2.	Resultaat.....	2
3.	REISERVARINGEN.....	2
3.1.	Reisbureau.....	2
3.2.	Deelnemers.....	3
3.3.	Reisleider.....	3
3.4.	Chauffeur en Gids.....	3
3.5.	Logies en Maaltijden.....	3
4.	RESULTATEN VAN DE WAARNEMINGEN.....	3
4.1.	Amfibieën & reptielen.....	3
4.2.	Wijze van waarnemen.....	4
4.3.	Notities.....	4
4.4.	Bespreking per soort.....	4
4.5.	Gebruikte afkortingen.....	4
5.	REISWEG.....	4
5.1.	Gevolgte route.....	4
5.2.	Dagjournaal.....	4
6.	HERPETOLOGISCHE GEGEVENS.....	11
6.1.	Amphibia.....	11
6.1.1.	Salamandridae.....	11
6.1.2.	Discoglossidae.....	13
6.1.3.	Pelobatidae.....	14
6.1.4.	Bufoidea.....	15
6.1.5.	Hylidae.....	16
6.1.6.	Ranidae.....	16
6.2.	Reptilia.....	18
6.2.1.	Testudinidae.....	18
6.2.2.	Emydidae.....	18
6.2.3.	Anguillidae.....	19
6.2.4.	Lacertidae.....	19
6.2.5.	Scincidae.....	23
6.2.6.	Colubridae.....	23
7.	WEBSITE FOTOGALERIJ.....	27
8.	LITERATUUR.....	27
9.	OVERZICHTSTABELLEN.....	29

1. INLEIDING.

Gelet op mijn voornemen om jaarlijks de herpetofauna van een Europees land te gaan observeren, staat voor dit jaar Roemenië op mijn verlanglijst.

Uit ervaring weet ik dat het aansluiten op een vogelreis, niet altijd het verhoopte resultaat oplevert. Na overleg met "TIERRA Natuurreizen Leuven", wordt de mogelijkheid gegeven om een specifiek herpetologische reis te organiseren als test. Er worden 6 deelnemers gecontacteerd waarvan ik weet dat zij een meer dan normale voorkeur hebben voor amfibieën & reptielen. Ten behoeve van de diversiteit van het natuurwaarnemen wordt aansluitend uitgekeken naar A&R-liefhebbers met bijkomende kennis van planten, libellen en vogels.

De reis wordt georganiseerd door TIERRA van 2 tot 10 juni 2012.

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van:

- (1) de herpetologische voorbereidingen van de reis;
- (2) de dagelijkse herping-activiteiten met vermelding van de waargenomen soorten;
- (3) het totaal aantal waarnemingen per soort
- (4) een toelichting per soort op basis van literatuurgegevens en met toevoeging van persoonlijke notities;

2. HERPETOLOGISCHE EVALUATIE.

2.1. Literatuurvoorbereiding.

De herpetofauna van Roemenië is goed gekend, maar er bestaat geen recente veldgids voor dit land. Voor het instuderen van de amfibie- en reptielsoorten (en subspecies) heb ik mij vooral gebaseerd op:

- (1) voor verspreiding: N. Arnold & D. Ovenden, 2004, *Reptiles & Amphibians of Britain & Europe*.
- (2) voor soortbeschrijving: A. Stojanov et al., 2011, *Die Amphibien und Reptilien Bulgariens*.

Via mail wordt bijkomende informatie gekregen van Vlad Cioflec en van Jeroen Speybroeck.

Ter vervollediging van mijn voorbereiding wordt ook de herpetologische literatuur (uit eigen bibliotheek) geraadpleegd, zoals vermeld in punt 8.

Het visueel herkennen van de soorten zonder ze te moeten vangen, is ook voor een specifieke herpetologische reis belangrijk (voor het geval een soort niet zou kunnen gevangen worden).

Zoals gebruikelijk wordt het nodige respect getoond voor de aanwezige herpetofauna door:

- (1) niet alle waargenomen dieren te vangen (enkel bij een eerste observatie van de soort);
- (2) een gevangen dier steeds op zijn plaats van vangen terug te zetten.

2.2. Resultaat.

Het resultaat van deze test-reis met 14 soorten amfibieën en 18 soorten reptielen mag zeker succesvol worden genoemd.

Johan Devolder onze libellenspecialist heeft 20 soorten kunnen waarnemen.

Ignace Ledegen, met specialiteit vogels, heeft op de vogellijst 150 soorten kunnen aanstrepen.

Meer foto's van de amfibieën & reptielen, de reis, de gebieden, de reisgezellen, de vogels en de libellen zijn te bekijken op www.freanonherping.be.

3. REISERVARINGEN.

3.1. Reisbureau.

De planning van de reis, vlucht, hotel, lokale gidsen, vervoer ter plaatse en keuze van de te bezoeken gebieden, is georganiseerd in overleg met Tierra Natuurreizen Leuven (zie www.tierra.be).

3.2. Deelnemers.

De groep bestond uit 6 deelnemers (plus de reisleader). Sommigen kenden elkaar van vroegere reizen, wat tijdens de reis voor een bijzonder aangename sfeer zorgde, cf. de anekdotes en verhalen.

De verstandhouding in de groep was uitstekend.

3.3. Reisleader.

Ignace Ledegen was reisleader en hij heeft deze taak uitstekend volbracht. Zijn kennis voor het determineren van vogels werd door de deelnemers geapprecieerd. Een bijzonder woord van dank tevens voor zijn betrokkenheid bij het vernoemen en invullen van de waargenomen vogels op de ornithologische lijst. Zo ook aan Johan voor wat de libellen betreft. Voor mijzelf was het aangenaam dagelijks tijdens de briefing de waargenomen soorten amfibieën & reptielen te kunnen opgeven/bespreken voor aanduiding op de herpetologische lijst.

3.4. Chauffeur en gids.

Voor de volledige duur van de reis hadden wij een mini bus voor 9 personen ter beschikking. Ignace Ledegen was naast reisleader ook chauffeur. Dit gaf als extra voordelen, dat er steeds gestopt werd aan een geschikt habitat, voor verkeersslachtoffers en tijdens de nocturnes. Bert heeft zich meer dan verdienstelijk gemaakt door het fungeren als menselijke TomTom!

Voor het herpetologisch aspect van de reis was André Van Hecke de A&R-gids.

3.5. Logies en maaltijden.

Deze reis was inclusief vol pension.

In de Karpaten wordt gelogeed in het Transylvanian Wolf House van Dan Marin in Zarnesti. Hier was het ontbijt en diner subliem en volledig huisbereid met eigen producten. Het lunchpakket kon zelf naar keuze samengesteld worden na het ontbijt. Vanuit deze locatie waren alle te bezoeken plaatsen te bereiken zonder tijdverlies qua rijden.

In Tulcea konden we niet logeren bij Daniel Petrescu in het Ibis Guest House, voorzien in het programma. We worden door hem ondergebracht in Hotel Select. Dit voldeed aan alle comfort en was inclusief ontbijt en diner. De lunch, geleverd door Daniel Petrescu, was werkelijk uniek qua samenstelling: zeer uitgebreid met allerhande soorten kaas, vlees, tomaat, wit en bruin brood, koffie, thee, water, fruit, uitklapbare tafel en tafelkleed, enz... Iedereen was hierover werkelijk zeer, zeer tevreden!

Voor de Donaudelta was het beter geweest de nu enige locatie Tulcea op te splitsen in een verblijf in de omgeving van Macin en in het Babadag woud.

4. RESULTATEN VAN DE WAARNEMINGEN.

4.1. Amfibieën & reptielen.

Vorbereidingen en resultaten van de waarnemingen, worden in dit rapport gedetailleerd als volgt:

Tabel 1 Checklist Amfibieën & Reptielen Roemenië

Tabel 2 Waarnemingen per gebied & per datum (zie bijlage op website)

Tabel 3 Wijze van waarnemen per soort

Tabel 4 Aantal soorten & aantal dieren

Tabel 5 Gebruikte afkortingen & vertalingen

Tabel 6 Beschrijving van de route

Tabel 7 GPS van de herpetologische vindplaatsen (enkel op aanvraag)

Tabel 8 Waarnemingen Libellen – J. Devolder (zie website)

Tabel 9 Waarnemingen Vogels – I. Ledegen (zie website)

4.2. Wijze van waarnemen.

Door elk van de 7 deelnemers is er intensief uitgekeken/gezocht naar A&R. Voor een eerste kennismaking met een soort wordt getracht om deze te vangen, voor de zekerheid van de determinaties en voor het fotograferen. Dit gebeurde soms met een schepnet, maar meestal met de hand.

Het beperken van de reis tot 2 gebieden (Karpaten en de Donaudelta) heeft geen nadelen opgeleverd.

4.3. Notities.

Voor elke soort is genoteerd: plaats, datum, uur, wijze van waarnemen (visueel, auditief, als verkeersslachtoffer, enz...), aantal dieren, GPS en waar mogelijk geslacht en leeftijdsklasse.

In punt 6 worden deze gegevens in tabelvorm weergegeven.

4.4. Bespreking per soort.

In punt 6 volgt per soort een korte bespreking volgens de literatuur van Stumpel & Strijbosch, 2006; Arnold & Ovenden, 2004 en Stojanov et al., 2011.

4.5. Gebruikte afkortingen.

Tabel 5 geeft een overzicht van de gebruikte woorden, afkortingen en vertalingen in het Engels (cf. de tabellen bij de soortbesprekingen).

5. REISWEG.

5.1. Gevolgde route.

In Tabel 6 vindt u een beschrijving van de dagelijkse route.

5.2. Dagjournaal van de reis met herpetologische soortvermelding.

Zaterdag 2 juni 2012.

Om 6:10u word ik thuis in Zoersel opgehaald door mijn vriend Paul, om te worden vervoerd naar het Crowne Plaza Hotel in Antwerpen. Hier ben ik afgesproken met Johan Devolder om samen de SN Brussels Airlines Expressbus van 7:10u te nemen naar Zaventem, waar we een half uurtje later al aankomen. Hier ontmoeten we de reisgezellen Ignace, Bert, Lieve en Jan. Wanneer Filip als 7de arriveert, is de groep volledig en gaan we inchecken. Alles verloopt vlotjes en aan onze gate ontmoeten we nog een bekend natuurliefhebber (P. Symens). Om 10:31 stijgen we op voor de 2:11u durende vlucht van 1.753km naar Roemenië. We krijgen als lunch lekkere kip met rijst. Om 12:45u landen we in Boekarest en kunnen we praktisch ogenblikkelijk onze bagage in ontvangst nemen. We wisselen euro's om in Lei (150 EUR is goed voor 627 Lei). Ignace (Reisleider en chauffeur) gaat de nodige formaliteiten vervullen voor de huur van onze minibus en om 13:35u zijn we op weg naar Zarnesti, een rit van 143km.

*Om 15:55u (local time = onze tijd +1uur) gaan we inkopen doen in Comarnic. Amper uitgestapt of we horen een concert van roepende Meerkickers *Pelophylax r. ridibundus*. Iets verderop is een spoorweg te uitnodigend voor een eerste zoekstop en met succes: we observeren Muurhagedis *Podarcis m. muralis* en Groene pad *Bufo viridis*.*

Terug verder op weg worden we bij Sinaia door de politie tegengehouden. De agent spreekt geen Engels maar maakt duidelijk dat we zonder lichten rijden en dat dit in Roemenië ook overdag verplicht is. Ignace maakt er zich goed vanaf en we moeten geen boete betalen.

Omdat we al redelijk dicht bij onze eindbestemming zijn, beslissen we om nog een zoekstop te houden nabij Rasnov. En hier kunnen we kennis maken met Geelbuikvuurpad *Bombina v. variegata*, adulte en subadulte Zandhagedissen *Lacerta agilis argus* (inclusief een hoog drachtig wijfje) en Bruine kikker *Rana t. temporaria*.

Om 21:10u arriveren we bij het Guesthouse van Dan Marin, onze verblijfplaats voor de komende 2 dagen. De 4 vaste kamers zijn nog voor 1 nacht verhuurd aan Engelse birdwatchers, daardoor logeren we aan de overzijde van de straat in een pensionhuis. Het diner is volledig homemade en gastvrouw Elena komt uitgebreid vertellen met welke natuurproducten en op welke wijze zij het eten heeft klaargemaakt. Nadien krijgen we nog een film te zien van de beren van dit Karpatengebied. In de tijd van Ceauscescu telde de populatie nog 7300 dieren. Nu kunnen jagers het afschieten van een beer kopen en alles er rond en eraan kost 20.000 EUR (een bedrag dat integraal naar de berenbescherming zou gaan). We vernemen dat de wolvenpopulatie bestaat uit 3.000 dieren en deze van de lynx uit 1.300 individuen.

Om 21:35u ben ik op de kamer, wordt de reiskoffer uitgeladen en ga ik slapen.

Zondag 3 juni 2012.

Een hond achter het pension heeft de hele nacht geblaft, zodat ik om 5:30u al (nog moe) beslis om op te staan. Ik maak rustig toilet, en schrijf het dagverslag van gisteren.

Het ontbijt ook van eigen maak met lokale producten (van het brood tot de jam, honing, kaas, tomaat, fruit, enz...) smaakt overheerlijk. Bovendien mogen we ons eigen lunchpakket maken en krijgen we aansluitend een drinkbus met water.

De gastheer raadt ons aan om naar een interessante vallei ten noorden van Zarnesti te gaan. Na amper een half uurtje rijden, kunnen we al aan een eerste zoekstop beginnen. Dan zie je het verschil met een vogelreis: (1) er kan nu wel worden afgesproken om 2uur later terug aan het busje te zijn en (2) er kan gewandeld worden en bijna alle neuzen zijn gericht naar de grond. Soorten die in België amper op 1 plaats voorkomen, zie je hier onmiddellijk en in meerdere aantallen, t.t.z. Geelbuikvuurpadden *Bombina v. variegata* en Zandhagedissen *Lacerta agilis argus*. Wat is dit genieten...

Een tweede zoekstop brengt ons bij een riviertje met bijhorende poeltjes van stilstaand water. Hier wordt eerst het lekkere lunchpakket aangesproken. Hier en tijdens verdere zoekstops in dit dal, kan het herpetologische notitieboekje aangevuld worden met zo maar eventjes 10 soorten, nl. Geelbuikvuurpad *Bombina v. variegata* (ook roepend), Hazelworm *Anguis colchica*, Ringslang *Natrix n. natrix*, Kamsalamander *Triturus c. cristatus*, Zandhagedis *Lacerta agilis argus*, Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara* (die qua grootte en kleur duidelijk verschilt van deze van bij ons en eerst gevangen wordt voor een trefzekere determinatie), Gewone pad *Bufo b. bufo*, Alpenwatersalamander *Ichthyosaura a. alpestris*, Kleine watersalamander *Lissotriton v. vulgaris* en Springkikker *Rana dalmatina*.

Om 16:36u beslissen we om op onze stappen terug te keren. André en Bert gaan al te voet vooruit. Wanneer ze aan de voet van een helling enkele stenen omdraaien, zien ze een Hazelworm *Anguis colchica* dieper wegkruipen. Even wordt er een geelzwart "iets" waargenomen en ja ... het blijkt een joekel van een Vuursalamander *Salamandra salamandra* te zijn (overigens het enige exemplaar dat we waarnemen tijdens het verdere verblijf hier).

Tegen 18:00u zijn we terug in het Guesthouse. Er wordt verhuisd naar de 4 kamers bij Dan Marin, maar André blijft deze van hem behouden. Om 19:30u worden we verwacht voor het avondmaal. Wij spreken een half uurtje

eerder af voor de briefing en notities op de aanstreeplijsten van de vogels, de libellen en de A&R. De kwaliteit van het diner is superbe en vooraf komt gastvrouw Elena uitgebreid vertellen hoe en met welke producten zij deze heerlijke maaltijd heeft klaargemaakt.

Om 21:30u beslissen we om met het minibusje te vertrekken voor een eerste nocturne. Dan Marin heeft ons een weg aangewezen van Zarnesti naar Poiana Marului. Deels rijdend en deels te voet, kunnen we volgende herpetologische activiteit vaststellen: Springkikker *Rana dalmatina* (ook als verkeersslachtoffer), Geelbuikvuurpad *Bombina v. variegata* (ook roepend), Gewone pad *Bufo b. bufo*, Groene pad *Bufo viridis* (ook roepend) en Boomkikker *Hyla arborea* (concert en visueel 2 roepende mannetjes).

Het is al tegen 23:20u wanneer we terug zijn. In mijn logies is er geen elektriciteit, maar dit stoort me absoluut niet. Ik ben zo vermoeid (is dit een eigenschap van een 65 plusser) dat ik onmiddellijk ga slapen.

Maandag 4 juni 2012.

Geen blaffende hond deze keer dus heb ik heerlijk geslapen. Toch heb ik de wekker gezet om 5:30u zodat ik nog rustig orde op zaken kan stellen en het uitgebreide dagverslag van gisteren kan samenstellen. Het ontbijt is overigens voorzien tegen 6:30u.

Drie kwartier later zijn we al op weg naar het adderhabitat van Timisu de Jos waar we een uurtje later aankomen. We moeten deze soort namelijk trachten te observeren voor het te warm wordt. Er wordt met 7 man intensief gezocht langs de spoorweg. Het is wel oppassen geblazen want deze is nog volop in gebruik.

We zoeken hier gedurende 2,5uur maar zonder adder-succes. Er is wel overige herpetologische activiteit van Muurhagedis *Podarcis m. muralis*, Geelbuikvuurpad *Bombina v. variegata*, Hazelworm *Anguis colchica*, Ichthyosaura *alpestris* en *Lissotriton vulgaris*.

We gaan vervolgens inkopen doen in Rasnov en informeren naar de plaats waar de beren naar de vuilnisbakken zouden komen om te foerageren. Maar wat blijkt: de vuilnisbakken zijn afgesloten met sterk traliwerk. De laatste drie jaren hebben de beren geen toegang meer in de containerruimtes.

Op de weg naar Brasov houden we een korte zoekstop, goed voor Springkikker *Rana dalmatina*. Wanneer Johan terugkomt, blijkt deze een grote uil te hebben gezien, die hij overigens goed heeft kunnen fotograferen. Bij nazicht in de vogelgids en mede door de zeer korte staart zou het een Oeraluil moeten zijn. We gaan uiteraard terug naar die plek, maar kunnen de roofvogel niet terugvinden.

Het is ondertussen al 12:45u "tijd voor het lunchpakket". Bij navraag 's morgens had Dan Marin ons een goede plek voor adder aangewezen nabij Zarnesti. Hier aangekomen om 14:15u spreken we af om elk zijn eigen weg te gaan en om tegen 16:30u terug aan het busje te zijn.

Voor sommigen wordt het een intensief zoeken, voor anderen een bijzonder aangename boswandeling met uitwisselingen van levenservaringen. Maar de adder wordt door niemand waargenomen. In het notitieboekje wordt de aanwezigheid toegevoegd van parende en roepende Geelbuikvuurpadjes *Bombina v. variegata*, Ringslang *Natrix natrix natrix*, Alpenwatersalamander *Ichthyosaura a. alpestris*, Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus*, Zandhagedis *Lacerta agilis argus* en Hazelworm *Anguis colchica* als verkeersslachtoffer.

In de late namiddag komen we aan bij ons Guesthouse waar we voor het diner verwacht worden tegen 19:00u. En ja, het is alweer een top-maaltijd met aperitiefje, voorgerecht, forel en dessert. Hiervoor heeft de gastvrouw zelfs de moeite gedaan om op de rijstap de pootafdruk van een wolf na te maken in kaneel!!!

Omdat dit onze laatste avond is in de Karpaten, organiseren we een korte nocturne in de omgeving van Zarnesti. Het resultaat is miniem: enkel een subadulte Springkikker *Rana dalmatina* wordt aangetroffen.

Terug op mijn kamer blijkt er elektriciteit te zijn en maak ik nog dagverslag. Toch spijtig dat we - ondanks een juiste GPS vindplaats van adder in Timisu de Jos en de aanwijzing van Dan Marin - deze soort niet hebben kunnen aantreffen. Maar het huidige eindresultaat van 15 soorten A&R op amper 3 dagen, is toch getuige van een uitstekende herpetologische tussenstand!

Dinsdag 5 juni 2012.

Bij het opstaan is het volop aan het regenen. Het is hier onze laatste nacht en vandaag staat de verplaatsing naar Tulcea op het programma. We genieten voor de laatste keer van het homemade ontbijt en mogen ook weer zelf onze lunch samenstellen.

Om 8:10u zitten wij en de bagage in de auto en kunnen we vertrekken. De rit gaat via Buzadlui, Buzau (hier een korte plasstop) en Sarat tot Boldu. Hier aan het Balta Alba Lake gaan we lunchen en verkennen we nadien de omgeving van het meer waar Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus* actief is.

Om 14:15 zijn we terug op weg en te Comaneasca zien we een verkeersslachtoffer slang op de baan liggen. Bij nader toezien, blijkt het een rubber darm te zijn. Maar een nabijgelegen meander is te uitnodigend en we gaan hier op onderzoek. Het loont: voor ons als nieuwe Zandhagedis *Lacerta agilis chersonensis* en Roodbuikvuurpad *Bombina bombina*; verder als gekende soorten Ringslang *Natrix n. natrix*, *Pelophylax kl. esculentus* en Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus*.

Om 15:35u zetten we onze rit verder tot Braila waar we de ferry nemen voor de oversteek van de Donau. Te Luncavita ligt er ditmaal een echt verkeersslachtoffer slang (een Kaspische Toornslang *Dolichophis caspius* 1m35 lang) op de weg. Verderop te Rachelu noteren we alweer dezelfde soort als verkeersslachtoffer van 1m11. Uiteindelijk komen we om 19:45u aan in Tulcea en Bert navigeert ons naar Hotel Select. Het is even haasten geblazen om in te checken en naar de kamer te gaan want we worden tegen 20:15 al verwacht voor het diner. Het eten is eerder "normaal" en dan blijkt hoe verwend we zijn geweest bij Dan Marin.

We beslissen om hierna nog een korte wandeling te maken langs het haventje van Tulcea en in het park. Hier vinden we enigszins tot onze verbazing een adulte Groene pad *Bufo viridis*. In een nachtwinkel kopen we nog enkele waterbidons, we doen nog een terrasje en tegen middernacht gaan we slapen.

Woensdag 6 juni 2012.

Het heeft 's nachts hevig geonweerd en dit is niet uitnodigend om vroeg op te staan. Om 7:00u gaan we simpel ontbijten en maken we kennis met Daniel Petrescu. Hij komt uitleggen/zich verontschuldigen dat er een en ander is misgelopen bij onze reservering en we daarom in dit hotel worden ondergebracht. Hij zal er ook voor zorgen dat er elke morgen - voor we vertrekken - een lunchpakket zal bezorgd worden. Op vraag naar een goede plek voor slangen geeft hij het Babadag woud op en detailleert de plaats waar we moeten zoeken voor de Zandadder.

Uit de voorbereidende contacten hadden we exacte GPS locaties gekregen dat in de omgeving van Greci voornoemde soort ook zou voorkomen. Om 8:20u vertrekken we en blijkt dat het toch bijna anderhalf uur rijden is. De opgegeven locatie blijkt een steengroeve te zijn en nog volop in gebruik. We beginnen toch te zoeken maar vrij vlug verschijnt er een man die duidelijk maakt dat we hier niet mogen komen. We geven hieraan gehoor en gaan op zoek in het gebied iets verder. Het weer zit niet mee en het begint stilaan te regenen. We verspreiden ons op de hellingen en al vrij vlug worden er 9 Moorse landschildpadden *Testudo graeca ibera* aangetroffen. Mede door de regen "geen Zandadders" (ondanks dat Bert hier alle stenen heeft omgedraaid zonder enig A of R te kunnen vinden).

Wat we voor de lunch hebben meekregen is niet te beschrijven qua diversiteit aan kaas, vlees, fruit, koekjes, koffie, thee, water en bovendien nog een uitklapbaar tafeltje. Het is gelukkig gestopt met regen en tijdens een droge tijdspanne van 12:30 tot 13:30u) is het meer dan etensgenot!

Hierna vertrekken we naar Greci waar ook de Zandadder zou voorkomen. Maar de weersomstandigheden zijn te ongunstig voor deze soort, maar niet voor de Roodbuikvuurpad *Bombina bombina* en Groene pad *Bufo viridis* (beide soorten roepend).

Op de terugweg naar Tulcea is een steengroeve met een groot meer bij Isaccea te uitnodigend om er geen zoekstop te organiseren. Dit loont voor mooie waarnemingen van 19 Dobbelsteenslangen *Natrix tessellata*, waarbij een exemplaar een vis heeft gevangen maar door zijn soortgenoten wordt lastiggevalen. Verder noteren we hier de aanwezigheid van Meerkikker *Rana r. ridibundus*, als nieuw de Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus* en als verkeersslachtoffer een Ringslang *Natrix n. natrix*.

Om 18:45u zijn we in ons hotel en kunnen we een uur later gaan eten. Ondanks de minder gunstige weersomstandigheden kunnen we toch tevreden zijn van de herpetologische observaties.

Om 21:00u vertrekken we voor een eerste nocturne hier in de Donaudelta. We nemen de baan naar Malcoci en noteren als soorten: concert van Meerkikker *Rana r. ridibundus*, Boomkikker *Hyla arborea* en Groene pad *Bufo viridis* (met 19 individuen ook actief op de baan). Op terugweg naar het hotel vinden we op de weg als 24ste soort van deze reis een adult verkeersslachtoffer Europese moerasschildpad *Emys orbicularis*.

Terug op de kamer van Hotel Select maak ik nog uitgebreid dagverslag en ga tegen middernacht tevreden slapen.

Donderdag 7 juni 2012.

Bij het opstaan is de zon al volop van de partij. We gaan iets vroeger eten want om Vadu in de zuidelijke delta te bereiken, moeten we toch rekenen op een autorit van ongeveer 2uur.

Wanneer we om 9:55u de bestemming bereiken, is het al onmiddellijk bingo met een adulte Europese moerasschildpad midden op de weg. Het dier laat zich fotogeniek langs alle kanten fotograferen. Gisteravond waren we nog enigszins bedroefd met het verkeersslachtoffer, maar nu is het volop herpetologisch genieten. Dit duingebied in de delta is in Roemenie de enige plaats waar de Steppehagedis *Eremias arguta stepaneki* kan worden waargenomen. Na een half uur wandelen wordt al een eerste exemplaar gevangen en ook uitgebreid gefotografeerd. De dag kan al niet meer stuk. Nu nog de Weideadder *Vipera ursinii moldavica*, die volgens gids Daniel Petrescu hier ook zo voorkomen. Onze zoektocht levert in de voormiddag 6 soorten op: Zandhagedis *Lacerta agilis chersonensis*, Knoflookpad *Pelobates f. fuscus*, Ringslang *Natrix n. natrix*, Gestreepte ringslang *Natrix natrix persa*, Europese moerasschildpad *Emys orbicularis*, Gladde slang *Coronella a. austriaca*. Opmerkelijk is het feit dat Ignace onder een oude autoband een nest van 3 bijna volgroeide jongen van Hop vindt!

We lunchen (alweer met een ongekende variatie) van 12:30 tot 13:30u in het gebied en gaan vervolgens via enkele zoekstops verder op verkenning. Dit levert de volgende soorten op Bastaardkikker *Pelophylax kl. esculentus*, Kaspische toornslang *Dolichophis caspius* (verkeersslachtoffer van 1m65), Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus*, Ringslang *Natrix N. natrix* (als verkeersslachtoffer), Gestreepte ringslang *Natrix natrix persa*, Knoflookpad *Pelobates f. fuscus*, Europese moerasschildpad *Emys orbicularis*, Steppehagedis *Eremias arguta stepaneki* en Groene pad *Bufo viridis*.

Ondanks al deze prachtige waarnemingen, gelukken we niet in het vinden van een Weideadder.

Als laatste bestemming rijden we naar het Sinoe meer. Een uitgebreide wandeling van bijna een uur levert 2 Europese moerasschildpadden (en vermoedelijk lege uitgekomen eieren ...) en Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus*.

Pas om 19:30u arriveren we in ons hotel en blijkt men al volop op ons te wachten met ons diner.

Aan tafel bespreken we de mogelijkheid om toch nog de ontbrekende soort te kunnen waarnemen. We hebben uit onze voorbereiding nog een GPS locatie in de Donaudelta zelf waar, nabij Sfantu Gheorghe, de Weideadder zeker zou voorkomen. Maar deze plek is enkel bereikbaar per boot. We nemen contact met Daniel en hij zal verder informeren naar de mogelijkheid om voor 1 dag hier naartoe te kunnen.

Na de briefing en het invullen van de aanstreeplijsten wordt het verdere mogelijke te wijzigen programma besproken. We besluiten om de volgende dag vroeg naar het Babadag woud te gaan om - vóór de hitte - actieve Zandadders aan te treffen.

Tegen 22:30u ben ik op de kamer, maak nog vlug dagverslag en ga slapen.

Vrijdag 8 juni 2012.

We ontbijten om 7:00u en zijn drie kwartier later op weg naar het Babadag woud.

Van 8:40u tot 11:00u verspreiden we ons om het zoeken meer succes te geven. We noteren als soorten Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus*, Zandhagedis *Lacerta agilis chersonensis*, Moorse landschildpad *Testudo graeca ibera*, Oostelijke smaragdhagedis *Lacerta v. viridis* en als nieuw de Slangenoogskink *Ablepharus kitaibelii stepaneki*. Enige Zandadder is niet te zien. Voor de zekerheid nemen we telefonisch contact met Jeroen met de vraag de GPS locaties nog eens te bevestigen en ja, blijkt dat we toch op de goede locatie hebben gezocht.

Bij het oprijden door het Babadag woud passeerden we een spoorweg en we beslissen om hier te gaan wandelen. Onder de dakpannen van een ingestort gebouwtje treffen we een andere ondersoort aan van de Oostelijke smaragdhagedis, nl. *Lacerta viridis meridionalis* en verder Groene pad *Bufo viridis*, Slangenoogskink *Ablepharus kitaibelii stepaneki* en Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus*. Langs deze spoorweg zijn er grote betonnen bakken (2x2m) waarvan sommigen leeg en anderen deels gevuld zijn met water. En in een dergelijke bak zien we een adulte Kaspische toornslang *Dolichophis caspius*, die als droog plekje enkel een plank heeft van ong. 1m lang en 20cm breed. Het dier ligt hierop zeer rustig. Onze eerste indruk is dat ze dood is. Ze wordt echter eerst gefotografeerd en dan wanneer ze wordt vastgenomen, is het duidelijk dat ze niet dood is door een uiterst agressief en bijterig gedrag. Terwijl Bert een ontsnappingsroute in de hoek van deze betonnen bak construeert, wordt de 1m lange slang uitgebreid gefotografeerd (en voor de ingewijden: hier komt de rubbercake-bakvorm van Lieve uitstekend van pas ...).

We zoeken aan het begin van deze spoorweg waar het busje staat een lunchplek op. Het is alweer een etensfestijn. In afwachting om in de latere namiddag en bij enige afkoeling van de hete weersomstandigheden opnieuw naar Zandadder op zoek te gaan, houden we in de directe omgeving van het dorpje Babadag enkele zoekstops. Nabij een vervallen fabriek en bijhorende waterbekken noteren we Gestreepte ringslang *Natrix natrix persa* actief, Oostelijke smaragdhagedis *Lacerta viridis meridionalis*, Bastaardkikker *Pelophylax kl. esculentus*. Een tweede zoekstop om 16:25u nabij Zebil aan het Babadag meer is goed voor roepende Roodbuikvuurpad *Bombina bombina*, Europese moerasschildpad *Emys orbicularis* en Meerkikker *Rana r. ridibundus*.

Dan is het tijd voor de geplande nieuwe zoektocht naar Zandadder op de voormiddagplek in het Babadag woud. Amper vertrokken of het is halt houden voor een verkeersslachtoffer Kaspische toornslang *Dolichophis caspius*.

*Van 17:00 tot 18:00u verspreiden we ons op de gekende GPS plek en wordt er uitgebreid gezocht. Het levert wel Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus* op (met balts en paring), Kaspische toornslang *Dolichophis caspius* en Slangenoojskink *Ablepharus kitaibelii stepaneki* maar ... geen Zandadder.*

*Pas vertrokken op de terugweg naar het hotel, vinden we een pas overreden Esculaapslang *Zamenis longissimus* van 1m72. We komen zeer laat na 19:00u aan in het hotel en worden gewaarschuwd dat het diner al klaar staat.*

Maar een medewerker van gids Daniel staat ons ook op te wachten met informatie voor de mogelijke boottocht naar Sfantu Gheorghe. Er is een mogelijkheid om met een speedboot naar dit dorpje te varen. Duurtijd ong. anderhalf uur en kostprijs rond de 350 EUR. We overleggen met de drie geïnteresseerden en beslissen samen (ook met de reisleader) om niet in te gaan op dit aanbod, door volgende ingesteldheid/voorgevoel:

- (1) indien de weersomstandigheden zouden tegenzitten, zal de weideadder mogelijk niet actief zijn;*
- (2) als laatste dag hier ingaan op de mogelijkheid en de Weide adder niet zien, zou eerder een valse indruk geven dat de reis niet geslaagd is;*
- (3) idealiter zou zijn om de laatste dag rustig te eindigen en tijdig de koffers 's avonds te kunnen inpakken voor vertrek (i.p.v. een mogelijke zeer late terugkeer van S. Gheorghe);*
- (4) deze verplaatsing was niet voorzien in het origineel programma; we hebben de mogelijkheid bekeken, maar leek niet opportuun om er zeker als laatste dag op in te gaan.*

Wanneer we iets na 20u gaan eten blijkt er volop ambiance in het restaurant: er is een feestje georganiseerd van het eindejaar van studenten.

Vermoeid en toch tevreden van de dag, ondanks het niet kunnen aanstrepen van Zandadder tijdens de briefing, gaan we tegen 22:00u slapen.

Zaterdag 9 juni 2012.

Onze laatste dag in Donaudelta. We nemen uitgebreid de tijd om van 7:00u tot 8:00u te gaan ontbijten. Het programma voorziet een bezoek aan de Histria ruïns, gesticht door de Griekse kolonisten 630 jaar BC. De rit zal anderhalf uur duren.

We passeren opnieuw het Babadag Forest en hadden de vorige dag gezien dat er een hotelcomplex en restaurant was. We stoppen en gaan even informeren voor het geval de reis wordt herhaald. Hier logeren zou een enorme tijds winst aan verplaatsingen zijn.

*Om 9:20u bereiken we de Histria-cite. Het bijhorend museum zullen we later bezoeken. De talrijke stenen muren lijken ideaal voor amfibieën & reptielen. De waarnemingen resulteren tot 5 soorten: Taurische hagedis *Podarcis t. tauricus*, Knoflookpad *Pelobates f. fuscus* (verkeersslachtoffer), Europese moerasschildpad *Emys orbicularis*, Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus* en een vervelling van Kaspische toornslang *Dolichophis caspius*. Nadien bezoeken we het museum dit kan zeker aanbevolen worden.*

Om 12:35u rijden we naar het nabijgelegen dorpje Sinoe en vinden er een aangenaam plekje voor de lunch.

Anekdote: Wanneer Lieve hier een libel waarneemt, determineert ze deze als Bosbeekjuffer. Johan vindt dat het eerder een Weidebeekjuffer is. Er ontstaat een pittige (lees vriendelijk aangename) discussie, waarbij het laatstgenoemde soort blijkt te zijn. Haar man Jan, die het geheel op afstand volgt, stelt "seffens zal ze verkondigen dat de libellengids niet goed is". Hij kent zijn echtgenote blijkbaar goed... wanneer deze later het gesprek ludiek afkondigt met Jan's voorspelling.

Ondertussen levert een kort onderzoek van de directe omgeving als A&R soorten op: Dobbelsteenslang *Natrix tessellata*, Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus* en larven (niet te determineren maar door de grootte mogelijk van Knoflookpad *Pelobates fuscus*).

Er was al dagen sprake om de reis rustig te beëindigen en daarom wordt voorgesteld om onszelf te trakteren op een terrasje met mogelijk een ijsje? Maar waar moet je dit zoeken in deze immens grote delta?

Op de terugweg nemen we ten zuiden van Babadag (toevallig) de afslag naar Lunca en rijden verder door tot aan het meer Lacul Golovita. En zo bereiken we het hotelcomplex Lunca met bijhorend restaurant en een terras met uitzicht op het meer. Dat ziet er geschikt uit als afsluiter. Maar de directe omgeving is te uitnodigend om hier niet eerst op onderzoek te gaan. Het blijkt een herpetologisch paradijsje te zijn voor slangen: overal Ringslangen *Natrix n. natrix* en Gestreepte ringslang *Natrix natrix persa*; maar ook Europese moerasschildpad kunnen we hier observeren en Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus*.

Om 16:15u vinden we een ideaal plekje op het Lunca terras en wordt het genieten van een "Coupe Jacques".

Op de terugweg naar Tulcea vinden we ter hoogte van Enisala een 1m56 grote Kaspische toornslang *Dolichophis caspius* als verkeersslachtoffer en nabij Zebil aan het Babadag meer 2 Ringslangen *Natrix n. natrix*. Aangekomen in het hotel worden we tegen 19:30u verwacht voor het diner. Hierna worden de aanstreeplijsten aangevuld en gepraat over het eindresultaat van deze herpetologische reis.

Als afsluiter plannen we nog een wandeling in Tulcea langs het haventje, het park en de promenade. We zijn toch alert om hier de aanwezigheid te noteren in volle stad van: Kaspische toornslang *Dolichophis caspius* als verkeersslachtoffer en Roodbuikvuurpadjes *Bombina bombina* in een bouwput (deze blijkt echter te diep en te gevaarlijk voor een reddingsactie); dit geldt echter niet voor enkele Meerkikkers *Pelophylax r. ridibundus* in een fonteinbak met hoge rand. En ja zoals vorige wandeling toont ook de Groene pad *Bufo viridis* in het park thuis te horen. Uiteindelijk vinden we na enig zoeken nog een bar en genieten we van een drankje. Het is dan ook ver na middernacht, alvorens we gaan slapen.

Zondag 10 juni 2012.

Ik heb de wekker op 6:00u gezet want de reiskoffer dient nog ingeladen en het ontbijt is voorzien tegen 7:15u.

Om 8:22u verlaten we Tulcea richting Boekarest. Het rijden verloopt zo vlotjes dat we in de voormiddag nog een zoekstop kunnen houden nabij Saralu aan het Hazarlic meer. Als laatste Roemenië-soorten wordt het notitieboekje aangevuld met Ringslang *Natrix n. natrix*, Europese moerasschildpad, Meerkikker *Pelophylax r. ridibundus*, *Pelophylax kl. esculentus* en Roodbuikvuurpad *Bombina bombina*.

Om 12:30u arriveren we aan de luchthaven van Boekarest en gaan eerst tanken om de minibus af te geven met een volle tank. We lunchen op de parking van het verhuurbedrijf en nadien zijn deze zo vriendelijk om ons met pak en zak af te zetten aan de luchthaveningang. We wisselen onze Roemeense Lei terug om in euro en we kunnen om 13:25u inchecken aan de desbetreffende balie. Om 16:40u stijgen we op voor een vlucht van 2u30 naar Zaventem. Het landen en in ontvangst nemen verloopt zonder problemen. We nemen afscheid van elkaar; Johan en ik nemen de SN Brussels Airlines Expressbus van 20:00u. Aan het Crowne Plaza Hotel neem ik afscheid van Johan en brengt vriend Paul me naar Zoersel.

6. HERPETOLOGISCHE GEGEVENS.

6.1. Amphibia.

6.1.1. Salamandridae.

SALAMANDRA SALAMANDRA								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	17:11	1	-	-	W	AD	10

Het is toevallig dat wij een zeer grote adulte Vuursalamander waarnemen. Bij het omdraaien van een steenpartij ontsnapt er een Hazelworm. Bij het verder zoeken zien we opeens iets geels en denken eerst aan een insect, maar beseffen vrij vlug dat het een Vuursalamander moet zijn. En bij het voorzichtig dieper uitgraven kunnen we deze in de hand bekijken. De hoogte van deze vindplaats is 1.001m.

Het is een soort van het heuvelland en gebergte en komt voor tussen de 700-1.600m en uitzonderlijk 2.350m; de totale lengte varieert tussen 150-180mm en uitzonderlijk > dan 200mm; wijfjes groter dan mannetjes; deze laatste zijn te herkennen aan een gezwollen cloaca; in de zomer graven ze zich tot 50cm diep in; zijn vooral actief tijdens de schemering en 's nachts; bij regenweer ook soms overdag; overwintering op land; paring in het najaar van september tot december; de 20 tot 60 larven (afhankelijk van de leeftijd/grootte van het wijfje) worden afgezet in de lente of in de herfst en zijn bij geboorte 18-20mm groot; metamorfose na ongeveer 6 maanden bij een lengte van 60-70mm.

ICHTHYOSAURA ALPESTRIS ALPESTRIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	1	-	-	M	AD	7
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	-	4	-	-	AD	7
Zarnesti	03/06	16:05	-	2	-	-	-	8
Timisu de Jos	04/06	9:20	-	12	-	-	-	13
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	2	-	-	AD	15

Wanneer Bert voorstelt een schepnet mee op reis te nemen, reageer ik niet onmiddellijk positief gelet op mijn al bereikte maximum gewicht van de reiskoffer. Maar hij stelt voor ze in zijn reiskoffer te nemen. Bij ons verblijf in Zarnesti is dit een schot in de roos. Dankzij zijn voorstel kunnen we deze soort – en ook de 2 volgende – met het schepnet vangen. Vermeldenswaard is onze notitie van een balts op 4 juni in een ondiepe poel naast de spoorweg van Timisu de Jos.

De Roemeense Alpenwatersalamander is dezelfde soort van bij ons (in vergelijking met buurland Bulgarije waar het de ondersoort "carpathica" is); een bewoner van heuvelland hooggebergte tot 2.500m (wij noteerden als hoogte tussen de 723-784m); in buurland Bulgarije komt de soort niet voor beneden de 900m; mannetjes zijn tussen de 70-118mm en kleiner dan de wijfjes; deze laatste variëren in totale lengte van 92 tot 125mm; zowel dag- als nachtactief; voortplantingsperiode april juni tijdens dewelke een wijfje tussen de 70-390 eitje per eitje kan afleggen; larfjes zijn bij geboorte tussen de 7-10mm en metamorfoserem bij een lengte tussen de 28-60mm.

TRITURUS CRISTATUS CRISTATUS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	12:05	1	-	-	M	AD	5

Zoals al meermaals geschreven in vorige reisverslagen dat een soort soms wordt waargenomen via een notitie van 1 exemplaar, is dit voor onze observatie van de Kamsalamander ook weer het geval. Het mannetje bevindt zich in aquatische fase en blijkbaar in voortplantingsfase (cf. rug- en staartzoom). Hij zit in een meander van stilstaand water op een hoogte van 794m, waar ook Alpenwater- en Kleine watersalamander in voorkomen.

Mannetjes worden 150mm groot (inclusief staart) en wijfjes 180mm; prefereert een waterdiepte > 50cm; "mainly a bottom-dweller and a lowland form below 1.000m but more montane in the south of its range up to 1.750m", onze waarneming is genoteerd op 794m; een wijfje kan tussen de 200-400 eitjes leggen per voortplantingsseizoen; deze komen uit na 1 à 3 weken en metamorfoserend 3-4 maanden later bij een lengte van 50-80mm.

LISSOTRITON VULGARIS VULGARIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	2	-	-	M	AD	7
Timisu de Jos	04/06	9:20	-	3	-	-	-	13

Onze 5 waarnemingen van Kleine watersalamanders betreffen dieren in aquatische fase; de 2 mannetjes van Timisu de Jos zijn duidelijk nog in voortplantingsfase; samen voorkomend met de twee voorgaande soorten; als hoogte noteren we 723 en 784m.

Literatuurgegevens: in het zuiden van hun verspreidingsgebied meestal kleiner dan 100mm; hoogte van zee-niveau tot 1.500m; een vrij algemene soort; leeft in een grote verscheidenheid van biotopen; overwinteren zowel op het land als in het water; wijfjes geslachtsrijp na 2-3 jaar; een wijfje legt tussen de 400-500 eitjes; pas geboren larfjes zijn 10mm groot en bij metamorfose 40mm.

6.1.2. Discoglossidae.

BOMBINA BOMBINA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Comaneasca	05/06	15:05	-	2	-	X	M	AD	17
Macin	06/06	15:25	-	-	-	X	M	AD	22
Macin	06/06	15:25	-	1	-	X	M	AD	22
Zebil	08/06	16:24-16:46	-	-	-	X	M	AD	41
Tulcea	09/06	21:20-22:26	-	3	-	-	-	AD	52
Tulcea	09/06	21:20-22:26	-	-	-	X	M	AD	52
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	-	-	X	M	AD	53

In Europa is de Roodbuikvuurpad een typische oostelijke soort van het laagland en altijd in het water aanwezig; zowel dag- als nachtactief, zelden voorkomend boven de 250m (wij vinden de soort alleen in de Donaudelta en omgeving en noteren 4-27m); pupil driehoekig tot hartvormig; meestal kleiner dan 50mm; geen trommelvlies en geen paratoïden; op de rug gladde wratjes met zeer kleine zwarte hoornpuntjes; de donkere delen van de buik altijd met witte stippen; de rode vlekken op de borst komen niet in contact met deze van de voorpoten en die in de liesstreek niet met die op de achterpoten; altijd een rode vlek op de handpalm en op de bal van de voet; vinger- en teentoppen zwart; bastaarden met de Geelbuikvuurpad komen voor met een mix van kenmerken en

dan soms moeilijk op soort te brengen; overwintering op het land; wij hebben geen "Unkenreflex" (zie beschrijving bij volgende soort) kunnen observeren; leeftijd in gevangenschap tot 20 jaar.

BOMBINA VARIEGATA VARIEGATA										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL					SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	EI-SNOER	AUD			
Rasnov	02/06	18:00-18:31	1	11	-	-	-	-	AD	3
Zarnesti	03/06	9:31:00-9:50	-	3	-	-	-	-	AD	4
Zarnesti	03/06	9:31:00-9:50	-	1	-	-	-	-	SAD	4
Zarnesti	03/06	11:50	-	1	-	-	-	-	AD	4
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	-	-	-	-	X	M	AD	7
Zarnesti	03/06	16:05	-	-	-	-	X	M	AD	8
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	-	-	-	X	M	AD	11
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	-	-	-	X	M	AD	11
Timisu de Jos	04/06	9:20	-	7	-	-	-	-	-	13
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	2	-	X	-	M/W	AD	15
Zarnesti	04/06	17:05	-	-	-	-	X	M	AD	15

De Geelbuikvuurpad heeft op de rug grote wratten met een scherpe zwarte hoornpunt; pupil driehoekig tot hartvormig; rug donker- tot lichtgrijs, bruin, olijf of gelig; buik zwarte vlekken op een gele (oranje) ondergrond; de gele vlekken op de borst altijd in contact met die op de voorpoten en die in de liesstreek altijd met die op de achterpoten; de geeloranje vlek op de handpalm en bal van de voet loopt uit tot de eerste vinger of teen; topjes van vingers en tenen ook geel; overwintering op het land.

Bij deze soort hebben we op 2 juni nabij Rasnov de "Unkenreflex" mooi kunnen waarnemen en fotograferen: dit is een afweershouding waarbij de rug zo sterk hol gekromd wordt dat de gele vlekken op de buikranden en de onderkant van poten en keel zichtbaar worden; de voorpoten worden zelfs voor de ogen opgespannen; ons exemplaar herhaalde dit meerdere keren en zelfs in de hand.

Blijkbaar is de Geelbuikvuurpad hier nog in voortplantingsfase, gelet op onze waarneming van eisnoeren en een koppeltje in paarhouding: kenmerkend is dat het mannetje het wijfje dan "lumbair" (juist boven de achterpoten) vast houdt.

6.1.3. Pelobatidae.

PELOBATES FUSCUS FUSCUS										
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS	
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD				
Vadu	07/06	11:58	-	-	1	-	-	AD	30	
Vadu	07/06	15:05	-	-	10	-	-	-	33	
Histria	09/06	10:16-12:31	-	-	2	-	-	-	44	

De Knoflookpad 47-53mm groot, is uitgesproken nachtactief; overdag ingegraven 5-10cm diep maar overwintert tussen 0.70m en 1.5m; de bovenzijde van de kop is kenmerkend gewelfd; goudkleurige iris en splitvormig; metatarsusknobbel wit-geelachtig; bewoner van het laagland (tot 730m) met voorkeur voor zandige streken aan kusten en in duinen maar soms ook in cultuurland; heeft een sterke tolerantie voor zoute waterpartijen; voortplantingstijd mei; opmerkelijk is de grootte van de larven tussen 80-120mm, uitzonderlijk tot 200mm.

Volgens de verspreiding van Fuhn (1960) betreft het voor Vadu en Histria deze nominaatsvorm. Ondanks de nocturnes vinden we geen levende dieren en moeten we het stellen met 14 verkeersslachtoffers aangetroffen tussen 0-40m hoogte.

Een interessante waarneming is een Ringslang die een larve (vermoedelijke van deze soort) heeft gevangen, maar deze toch lost; we vangen de larve en ze heeft grote bijtwonden; wanneer we deze terug in het water leggen, treedt er vrij vlug een kannibalistisch gedrag op van haar soortgenoten larven.

6.1.4. Bufonidae.

BUFO BUFO BUFO									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Zarnesti	03/06	14:07	-	2	-	-	-	AD	6
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	-	3	1	-	-	AD	7
Zarnesti	03/06	15:55	-	2	-	-	-	AD	8
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	-	1	-	-	AD	11

Het waarnemen van een eigen soort tijdens een buitenlandse reis, vind ik altijd interessant. Zo ook wanneer we meerdere adulte dagactieve exemplaren van de Gewone pad (hier in Roemenië dezelfde ondersoort) in aquatische fase aantreffen in het heuvelland van Zarnesti tussen de 701 en 774m. Hoewel geen eisoeren worden gevonden, is het vermoeden dat deze dagactiviteit wijst op voortplantingsperiode.

Zoals bij de vuurpadden kan ook deze soort een dreighouding aannemen: ze blaast zich dan op en gaat hoog op de poten staan met de kop naar beneden en de grote paratoïden (gifklieren) naar voren; dit alles om de predator te misleiden.

Vermoedelijke leeftijd in de vrije natuur tot 12 jaar, in gevangenschap tot 36 jaar; kan zich ook zelf ingraven; eisoeren variëren in lengte tussen 2.5m en 6.0m en bevatten 3.000 à 8.000 eitjes; larven metamorfoserend van juli en november bij een totale lengte tussen 25-30mm; overwintering op het land.

BUFO VIRIDIS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Sinaia	02/06	16:59	1	-	-	-	-	AD	2
Sinaia	02/06	17:05	1	-	-	-	-	SAD	2
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	-	-	X	M	AD	11
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	-	-	X	-	AD	15
Tulcea	05/06	22:31	1	-	-	-	F	AD	20
Isaccea	06/06	15:45	-	-	1	-	-	-	23
Malcoci	06/06	21:00-22:30	-	-	-	X	M	AD	25
Malcoci	06/06	21:00-22:30	-	19	-	X	M	AD	25
Vadu	07/06	15:47	-	1	-	-	-	-	34
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	1	-	-	-	AD	38
Histria	09/06	10:16-12:31	-	-	1	-	-	AD	44
Tulcea	09/06	21:20-22:26	-	1	-	-	-	AD	52

Zoals uit de checklist in bijlage blijkt, is men het nog niet eens over de juiste nomenclatuur van de Groen pad: sommigen houden het bij de nominaatsvorm van *Bufo v. viridis* anderen vernoemen ze als *Bufo variabilis* (in het aanpalende Bulgarije is het *Pseudepidalea viridis*). Wij bespreken de soort hier als *Bufo viridis*.

Mannetjes blijven met hun 80-100mm kleiner dan de 90-120mm grote wijfjes; van zeeniveau tot 2.300m (wij noteren tussen de 0 en 776m); opportunist levend in een grote verscheidenheid van biotopen; ook zeer tolerant t.o.v. zout water; leeft graag in de omgeving van de mens.

Dit kunnen we bevestigen. Tijdens 2 avondwandelingen in het stadspark van Tulcea, observeren we een adult dier in de beplanting. Gelet op concert-roepen is het hier nog voortplantingsseizoen (zowel in de Karpaten als in de Donaudelta).

6.1.5. Hylidae.

HYLA ARBOREA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	-	-	X	M	AD	11
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	2	-	-	M	AD	11
Malcoci	06/06	21:00-22:30	-	-	-	X	M	AD	25

Ook voor de Boomkikker is de wetenschap qua nomenclatuur het nog niet eens. Sommigen beweren dat het de nominaatsvorm is (*Hyla a. arborea* zoals in Bulgarije). Anderen maken er een nieuwe soort van, t.t.z. *Hyla variabilis*. Wij bespreken de soort als *Hyla arborea*.

Lengte variërend tussen 30-40mm, waarbij de wijfjes groter zijn dan de mannetjes; voor Bulgarije wordt als grootste exemplaar 52mm opgegeven; komt voor van zeeniveau tot 1.300m (uit onze notities tussen de 18-701m); kan ver wegtrekken van het water; een wijffe legt tussen de 441-984 eitjes af in kleine klompjes vastgekleefd aan waterplanten; leeftijd in de natuur tot 10 jaar en in gevangenschap tot 22 jaar.

Tegen enige verwachting in, worden er amper 2 nachtactief adulte roepende mannetjes gezien en op afstand horen we 2x een nachtactieve concert-roep.

6.1.6. Ranidae.

PELOPHYLAX RIDIBUNDUS RIDIBUNDUS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Comarnic	02/06	15:54	-	-	-	X	M	AD	1
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	-	-	X	M	AD	15
Comaneasca	05/06	15:05	-	5	-	X	-	-	17
Isaccea	06/06	15:45	-	-	-	X	M	AD	23
Vadu	07/06	13:25	-	1	-	X	M	AD	31
Vadu	07/06	13:56	-	-	-	X	M	AD	31
Zebil	08/06	16:24-16:46	-	9	-	-	-	AD	41
Histria	09/06	10:16-12:31	-	-	-	X	M	AD	44
Sinoe	09/06	13:05-14:20	-	-	-	X	-	-	45
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	1	-	-	-	-	47
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	9	-	-	-	AD	48
Tulcea	09/06	21:20-22:26	-	4	-	-	-	AD	52
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	5	-	-	-	-	53
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	-	-	X	-	-	53

De Meerkikker is als soort gemakkelijker te herkennen, dank zij de donkergrijze kwaakblazen en de eerder "kekerend lachende" roep. Qua kleur observeren we exemplaren egaal felgroen, turkoois, bruin en verder met alle schakeringen van groene tot bruine vlekken; er worden geen dieren in amplexus gezien, wat doet vermoeden dat het voortplantingsseizoen hier voorbij is.

Mannetjes zijn 68-70mm groot en wijfjes tot 130mm; zowel dag- als nachtactief van zeeniveau tot 2.000m (wij noteren van 0 tot 745m); een echte zonneklapper; kan over zeer grote afstanden migreren; roept gedurende het hele activiteitsseizoen met een piek in de voortplantingsperiode van april tot mei; larven tussen de 40-80mm; overwintering voornamelijk onder water; leeftijd tot 11 jaar.

PELOPHYLAX KL. ESCULENTUS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Balta Alba Lake	05/06	13:22	-	1	-	X	-	AD	16
Comaneasca	05/06	15:05	-	3	-	X	-	-	17
Babadag	08/06	15:20-16:10	-	2	-	-	-	-	40
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	7	-	-	-	AD	53

Het determineren van de Bastaardkikker (als hybride tussen de Meerkikker en Poelkikker) is niet gemakkelijk. We hebben geen dieren gevangen ter controle van de lengte van de achterpoten en de grootte van de metatarsusknobbel. Daar waar het vermoeden voor deze soort is, worden de dieren gefotografeerd en zijn de foto's ter controle voorgelegd aan Vlad Cioflec. Zo kunnen we de soort hier als dusdanig opgeven en kort bespreken.

Wijfjes (max. 68mm) groter dan mannetjes (62mm); sterk gebonden aan het water; kan over grote afstanden migreren; voortplantingstijd april-juni, waarbij de wijfjes niet elk jaar eitjes zouden afleggen (?); larven worden 45-80mm en metamorfoserend in juni en augustus; zou zowel op het land als in het water overwinteren.

RANA DALMATINA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Zarnesti	03/06	15:22	-	1	-	-	-	AD	7
Zarnesti	03/06	21:45-23:20	-	2	1	-	-	AD	11
Brasov	04/06	11:48	-	1	-	-	-	-	14

Springkikkers zijn typische loofbosbewoners met voorkeur voor een dichte kruidlaag; gelijken soms erg op Bruine kikker maar zijn te onderscheiden door hun opvallend lange achterpoten (hielgewricht van langs lichaam naar voren gelegde achterpoten reiken altijd duidelijk voorbij de snuitpunt); verder vertonen ze meestal een V-vlek in de hals zone; vlucht met zeer grote "haaksgewijze" sprongen en blijft dan rekenend op zijn schutkleur door volkomen onbeweeglijk stil te blijven zitten; lichaamslengte 60-80mm; eerder nachtactief soms ook overdag; leeftijd tot 10 jaar; overwintering eerder op het land dan in het water; voorkomen tot 1.700m (wij noteren 701-784m).

Wij observeren 2 dagactieve en 2 nachtactieve dieren plus een naar schatting zeker 100mm groot wijfje als verkeersslachtoffer.

RANA TEMPORARIA TEMPORARIA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	AUD			
Rasnov	02/06	18:00	1	-	-	-	-	AD	3

Zoals gesteld bij de gewone pad is ook deze waarneming van "onze" Bruine kikker in het buitenland "speciaal". En alweer een waarneming van één exemplaar ...

In het zuiden van zijn verspreidingsgebied is het een typische bewoner van het heuvelland (800-1.000m) en gebergte (2.000-2.500m); voortplantingstijd begint vanaf eind februari en kan volgens de weersomstandigheden uitlopen tot juni; het wijfje legt enkele klompen die tussen de 1.000 en 4.500 eitjes kunnen bevatten; meestal nachtactief; overwintert zowel op het land als in het water; kan 10 jaar oud worden.

6.2. Reptilia.

6.2.1. Testudinidae.

TESTUDO GRAECA IBERA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS	
	2012	UUR	HV	VO	VS				
Greci	06/06	10:35-11:31	1	-	-	W	AD	21	
Greci	06/06	10:35-11:31	1	-	-	W	SAD	21	
Greci	06/06	10:35-11:31	2	5	-	-	AD	21	
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	3	-	-	AD	37	

In Roemenië leven er 2 landschildpadden: (1) de Moorse: *Testudo graeca iberica* en (2) de Griekse: *Testudo hermanni boetgerii* (deze laatste enkel in het uiterste zuidoosten). Eerstgenoemde is kenmerkend door het ontbreken van een hoornpunt op het staarteinde; heeft 2 sporen op de achterzijde van de dijen en een niet-gedeelde supracaudale; rugpantser tot 306mm; gewicht tot max. 5.860gr; mannetjes blijven opmerkelijk kleiner dan wijfjes maar hebben wel een langere staart; de voortplantingstijd ligt zowel in het vroege voorjaar als in de herfst; tijdens het paargedrag maakt het mannetje luide hijgende geluiden; voor de eiafzet onderneemt het wijfje soms grote migraties voor geschikte eiafzetplekjes; menu vooral vegetarisch, voedt zich ook met dode dieren of met uitwerpselen (ook van de mens); maximale leeftijd in de natuur is niet gekend, in gevangenschap meer dan 100 jaar; overwintering in zelf gegraven holen; zomerrust komt ook voor.

Tijdens onze aanwezigheid in Greci bij slechte en regenachtige weersomstandigheden hadden meerdere exemplaren zich (als bescherming/schuilplaats) met de voorste helft van het lichaam ingegraven in het talud.

6.2.2. Emydidae.

EMYS ORBICULARIS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS	
	2012	UUR	HV	VO	VS				
Tulcea	06/06	21:00-22:30	-	-	1	-	AD	26	
Vadu	07/07	9:54	1	-	-	-	AD	27	
Vadu	07/06	13:25-13:55	-	3	-	-	-	31	
Vadu	07/06	15:46	-	5	-	-	AD	34	

Vadu	07/06	17:10	1	-	-	-	AD	35
Zebil	08/06	16:24-16:46	-	3	-	-	AD	41
Histria	09/06	10:16-12:31	-	2	-	-	-	44
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	1	-	-	AD	47
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	1	-	-	AD	49
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	2	-	-	AD	53

De Europese moerasschildpad is niet zo sterk gebonden aan water; wordt meestal migrerend aangetroffen op wegen; zowel dag- als nachtactief (cf. ons vers verkeersslachtoffer tijdens de nocturne); rugpantser tot 230mm maar meestal kleiner dan 160mm; mannetjes hebben een egaal buikpantser, bij wijfjes is dit bol; mannetjes hebben een oranje-roodbruine iris, wijfjes een wit-geelachtige tot olijfgroene iris; bij mannetjes ligt de cloaca voorbij de achterrand van het rugpantser; bij wijfjes juist ervoor; zont vaak met soortgenoten; zeer schuw en vlucht bij benadering op grote afstand al en kan uren onder water blijven; voortplantingsperiode april-mei; wijfjes verplaatsen zich soms kilometers ver op het land voor het ingraven van de eieren; deze komen na 65-100 dagen uit; de pasgeborenen hebben een rugpantser van 25-27mm; leeftijd in de natuur tot 40 jaar en in gevangenschap tot meer dan 100 jaar; overwintering en overzomering ingegraven op het land.

Wij treffen de soort aan in de Donaudelta en landactief (migratie voor de eiafzet?)

6.2.3. Anguidae.

ANGUIS COLCHICA								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	12:05	1	-	-	W	AD	5
Zarnesti	03/06	16:36	-	1	-	W	AD	9
Zarnesti	03/06	17:11	2	-	-	-	AD	10
Timisu de Jos	04/06	8:51	-	2	-	-	-	12
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	-	1	M	AD	15

De Hazelworm wordt zelden bovengronds aangetroffen; komt voor van zeeniveau tot 1.600m (wij noteren tussen 722-1.001m); mannetjes worden 570mm groot en wijfjes 590mm; prefereert loofwouden in het laag- en heuvelland; mannetjes hebben opvallend blauwe vlekken en deze zouden typisch zijn voor deze soort; paring april-mei en nadien brengt het wijfje eind juni-eind juli 7-10 jongen levend ter wereld, die dan 106-115mm lang zijn; deze soort zou bijterig zijn wanneer ze wordt vastgenomen maar al onze 7 gevangen dieren vertonen niet dit agressief gedrag.

Wij vinden al onze exemplaren onder restafval en onder houtstronken en stenen; ons enig mannetje in Zarnesti heeft niet het typische blauwe vlekkenpatroon.

6.2.4. Lacertidae

EREMIAS ARGUTI DESERTI								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Vadu	07/06	10:28-11:58	1	13	-	AD	M/W	29
Vadu	07/06	15:15	-	2	-	AD	-	34

De Stepperenner komt in Roemenië enkel voor in de duinen van de Donaudelta; kopromplengte tot 75mm en totale lengte tot 170mm; hier prefereert de soort open lage vegetaties; dagactief zelfs op de hete middaguren, vlucht bij bedreiging van struik naar struik en verdwijnt dan in holletjes: ofwel van konijnen ofwel die de soort zelf heeft gegraven tot wel 25cm diep/lang; na een dergelijke vluchtpoging kunnen wij ons eerste mannetje vangen; tijdens de voortplantingsperiode legt een wijfje 2x een pakket van 3-4 eitjes; de pasgeborenen variëren in lengte tussen de 25-30mm.

Wij observeren de soort enkel in de kustzone van Vadu; meerdere wijfjes hebben "ingevallen flanken", wat wijst op een recent afzetten van eieren.

PODARCIS MURALIS MURALIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Sinaia	02/06	16:20-16:50	-	2	-	M	AD	2
Sinaia	02/06	16:20-16:50	-	2	-	W	AD	2
Sinaia	02/06	16:20-16:50	-	1	-	-	SAD	2
Timisu de Jos	04/06	10:12	-	2	-	-	-	13

Ondanks intensief zoeken, hebben wij de Muurhagedis maar op 2 plaatsen kunnen aantreffen: op een stenen afdammingsmuur van een rivier in Sinaia (op 776m) en aan de spoorweg van Timisu de Jos (op 723m hoog).

De soort komt niet voor in de Donaudelta; mannetjes bereiken een lichaamslengte tot 70mm waarbij de staart 2x zo lang kan zijn en zij zijn sterk territoriaal; jonge dieren migreren tot ver van hun geboorteplek; leeft vaak in de omgeving van de mens en komt ook voor in de grotere steden van Roemenië; de dieren zijn actief van einde maart tot oktober; wanneer de temperatuur in de winterperiode boven de 12°C stijgt, verlaten ze hun overwinteringsplek; de voortplantingstijd begint in april en de eieren worden afgelegd juni-juli; incubatietijd 55-70 dagen; pasgeboren zijn 30mm; bereikt in de vrije natuur een leeftijd van 7 jaar; in het zuiden van hun verspreidingsgebied kennen ze een kortere levensduur dan in het noorden.

PODARCIS TAURICUS TAURICUS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Isaccea	06/06	17:32	1	-	-	M	AD	24
Vadu - Sinoe Lake	07/06	17:10	-	2	-	-	-	35
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	3	-	-	-	36
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	2	-	-	-	37
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	7	-	-	-	38
Babadag Forest	08/06	17:55	-	2	-	-	M/W	42
Histria	09/06	10:16-12:31	-	-	-	-	-	44

De Taurische hagedis is een warmteminnende soort en vooral een bewoner van het laagland (zelden > 1.000m); prefereert ook duingebieden; wordt maximaal 226mm; lichaamslengte van mannetjes 80mm en wijfjes 71mm; tijdens de voortplantingsperiode verkleuren de mannetjes veel heviger op rug en buik; van juni tot juli legt het wijfje 3-5 eieren; half augustus worden de jongen geboren met een lengte van 25-32mm.

Uit onze notities blijkt een voorkomen tussen 10-137m en een voorkeur voor een habitat met lage graslanden en hellingen met een schaarse begroeiing. Op 8 juni noteren we in de late namiddag balts en een paring bij deze soort.

LACERTA AGILIS ARGUS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Rasnov	02/06	18:00-18:31	1	-	-	M	SAD	3
Rasnov	02/06	18:00-18:31	1	-	-	W	AD	3
Zarnesti	03/06	9:45-11:30	-	9	-	-	-	4
Zarnesti	03/06	13:59	-	2	-	-	-	6
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	-	1	-	M	AD	7
Zarnesti	03/06	15:35	-	1	-	M	AD	8
Zarnesti	03/06	16:36	-	1	-	W	AD	9
Timisu de Jos	04/06	8:51	-	7	-	-	-	12
Timisu de Jos	04/06	9:20	-	2	-	-	-	13
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	2	-	-	-	15

De ondersoort "argus" komt enkel voor in het binnenland en wordt aan de kust van de Zwarte Zee en in de Donaudelta vervangen door de ondersoort "chersonensis". Deze Zandhagedis komt niet voor in het naburige Bulgarije. Ik heb geen specifieke literatuurnotities voor "argus" kunnen raadplegen. Deze wordt wel beschreven in Fuhn & Vancea (1961) maar in de Roemeense taal.

Daarom deze korte samenvatting van Strijbosch (2006). Hij heeft de Zandhagedis lang kunnen bestuderen: het is een compact gebouwde hagedis met een opvallende hoge kop en een stompe snuit; de staart en poten zijn relatief kort; lichaamslengte tot 90mm en groter; een intacte staart kan 1.3-1.7 de lichaamslengte bedragen; met betrekking tot hun leefgedrag kwam hij tot de volgende vaststellingen: zeer plaatstrouw; in de populatie heerst een duidelijke hiërarchie, die in stand wordt gehouden door specifieke imponeer- en onderdanigheids-gedragingen: zoals voorlichaam oprichten door hoog op de voorpoten te gaan staan; lichaam zijdelings afplaten en met hoekig naar beneden gehouden kop rondjes lopen en "tretelen" = met de voorpoten in de lucht trappelen; in de vrije natuur is een leeftijd van 17 jaar genoteerd, waarbij wijfjes een iets hogere levensverwachting blijken te hebben; overwintering in zelf gegraven holen of verlaten holen van zoogdieren.

LACERTA AGILIS CHERSONENSIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Comaneasca	05/06	14:55	2	-	-	-	AD	17
Vadu	07/06	10:28-11:58	-	9	-	-	AD-SAD	28
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	5	-	-	AD-SAD	36

Wij observeren deze ondersoort van de Zandhagedis opmerkelijk minder en enkel (1) in de duingebieden aan de Zwarte Zee met een zeer schaarse begroeiing en samen met de Steppehagedis en (2) in het Babadag woud in lage grasbegroeiing.

Deze soort wordt qua kleur en vlekkenpatroon beschreven door Stojanov et al (2010): het is een bewoner van het laagland langs de Zwarte Zee; de occipitaalband ontbreekt of vertoont hooguit een vlekjespatroon; de

mannetjes zijn enkel groen van kleur tijdens de voortplantingsperiode en daarbuiten licht tot donkerbruin; ze kunnen een lichaamslengte bereiken van 93mm, waarbij ze kleiner blijven dan wijfjes.

LACERTA VIRIDIS VIRIDIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	1	-	M	AD	37
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	2	-	W ?	AD	37
Babadag	08/06	15:20-16:10	-	1	-	M	AD	40

Dank zij de uitgebreide voorbereiding voor de Bulgarije-reis in 2011 en meerdere veldwaarnemingen (waar ook deze en de volgende soort voorkomt) is het herkennen van beide soorten visueel mogelijk op voorwaarde dat je toch een mannetje ter bevestiging waarneemt. Bij de 2 wijfjes staat in de tabel een ? Wanneer ik Vlad Cioflec contacteer voor een determinatie, antwoordt hij dit niet te kunnen, omdat we hier in een overlappingsgebied zitten van beide ondersoorten Oostelijke smaragdhagedis. Op mijn vraag voor determinatie van de 2 wijfjes bij Stojanov (2011), kreeg ik geen reactie.

Literatuursamenvatting: idem als bij volgende soort.

LACERTA VIRIDIS MERIDIONALIS								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Babadag Forest	08/06	12:06	-	2	-	M	AD	39

Oostelijke Smaragdhagedissen bereiken een lichaamslengte van 138mm en als totale lengte 269mm; ze leven vooral in habitat met een relatief hoge luchtvochtigheid: struikvegetaties langs bosranden, wegen en riviertjes of loofwouden met dichte ondergroei en waar de zon hierop toegang heeft; hoogte tot 1.200m en uitzonderlijk tot 1.800m. Wij noteren tussen de 65-123m.

Eind februari begin maart komen eerst de mannetjes uit winterslaap, vervolgens de subadulten en dan de wijfjes; 2 weken later begint de voortplantingstijd, die ongeveer een maand duurt; Afhankelijk van haar ouderdom legt het wijfje tussen de 6-22 eitjes; de jongen worden geboren tussen half augustus en half september en zijn dan 30-38mm; eind september begint de winterslaap en verdwijnen eerst de wijfjes, 1 à 2 weken later de mannetjes en eind oktober de jonge dieren.

ZOOTOCA VIVIPARA								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	-	1	-	W	AD	7
Zarnesti	03/06	14:38-15:22	1	-	-	W	AD	7
Zarnesti	03/06	15:35	-	3	-	W	AD	8
Zarnesti	03/06	15:35	-	1	-	M	AD	8

Uit de voorbereidende contacten met Vlad Cioflec blijkt een vermoeden dat de Levendbarende hagedis hier met twee ondersoorten zou voorkomen: (1) met de nominaatsvorm *Zootoca v. vivipara* in de Karpaten en (2) met de ondersoort *Zootoca vivipara sachalensis* in "the northern plains".

Wanneer het eerste exemplaar wordt waargenomen, heb ik moeite met een visuele determinatie. Het wijfje lijkt niet op de gekende kleur en tekening zoals deze in ons land. Het mannetje is wel als soort en geslacht duidelijk herkenbaar.

Deze hagedis komt hoofdzakelijk voor in de Karpaten tussen 1.200-2.800m (wij noteren 776-784m); haar totale lengte varieert tussen 150-160mm waarbij mannetjes met een lichaamslengte van 65mm kleiner blijven dan de 75mm grote wijfjes; deze zijn vanaf 40-50mm geslachtsrijp; vertoont dikwijls een specifiek vluchtgedrag door in het water te duiken en hier minuten lang te blijven; kan tot 1m hoog klimmen; actief einde maart tot half september; na de voortplantingsperiode in mei werpt het wijfje 90 dagen later 2-12 jongen en deze zijn ongeveer 20mm groot.

6.2.5. Scincidae.

ABLEPHARUS KITAIBELII STEPANEKI								
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL			SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS			
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	2	-	-	-	AD	37
Babadag Forest	08/06	8:40-11:05	-	13	-	-	-	37

In Roemenië leeft maar 1 soort skink, nl. de Slangenoogskink. Zijn naam is afkomstig van het feit dat hij geen oogleden heeft: ze zijn namelijk vergroeid tot een grote doorzichtige schub zoals dit bij slangen het geval is. Doordat zijn lichaam bijna ongemerkt overgaat in zijn dikke staart, lijkt hij in de vlucht eerder op een kleine slang dan op een hagedis; lichaamslengte tot 60mm en de staart ongeveer 1.5x zo lang; een typisch dagactief bodemdier van het laagland dat zich graag ophoudt in de strooisellaag van grazige vegetaties of in hoge grassen; hier kan hij gemakkelijk verticaal wegvlugten, waarbij hij nauwelijks zijn kleine pootjes gebruikt; paartijd eind april-mei; het wijfje legt 2-4 eitjes en afhankelijk van de weersomstandigheden duurt de incubatietijd drie maanden; bij geboorte zijn de jongen 36mm.

6.2.6. Colubridae.

CORONELLA AUSTRIACA AUSTRIACA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEF-TIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	VV			
Vadu	07/06	11:58-12:30	-	-	1	-	-	SAD	30

De aanwezigheid van de Gladde slang wordt genoteerd via 1 subadult verkeersslachtoffer in het duingebied van de Donaudelta.

Literatuur notities: bewoner van het heuvelland en gebergte tot 1.800m; eerder nachtactief met een verborgen levenswijze; mijdt grote hitte; onderneemt grote migraties van het zomer- naar het overwinteringgebied en vice versa; jaagt meer op reuk dan op het zicht; voorkeur voor hazelwormen als prooidier; totale lengte tot 50-70cm uitzonderlijk 80cm; paringen in het voorjaar eind april begin juni en een tweede paarperiode eind augustus; de

4-8 jongen (uitzonderlijk 15) worden respectievelijk geboren in de herfstperiode of na de winterslaap; geslachtsrijp in het derde of vierde kalenderjaar; leeftijd in de natuur 30 jaar en mogelijk ouder.

DOLICHOPHIS CASPIUS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	VV			
Luncavita	05/06	17:23	-	-	1	-	-	AD	18
Rachelu	05/06	18:42	-	-	1	-	-	AD	19
Vadu	07/06	13:45	-	-	1	-	-	AD	31
Babadag Forest	08/06	12:06	1	-	-	-	-	AD	39
Babadag Forest	08/06	17:10	-	-	1	-	-	AD	42
Babadag Forest	08/06	17:55	-	1	-	-	-	AD	43
Histria	09/06	09:20-12:31	-	-	-	1	-	AD	44
Enisala	09/06	18:10	-	-	1	-	-	AD	50
Tulcea	09/06	21:20-22:26	-	-	1	-	-	AD	52

De Kaspische toornslang is de grootste slang van Roemenië en wordt gemakkelijk 2m groot. In buurland Bulgarije werd een exemplaar gevangen van 2m80. Het is een alerte en dagactieve slang, gedurig op zoek naar prooi en klimt hiervoor ook in struiken en bomen tot 7m hoog; richt het voorste deel van haar lichaam van de grond om de omgeving nog beter te kunnen afspeuren; menu bestaat uit spitsmuizen, hagedissen, slangen, kleine vogels en hun eieren; voortplantingstijd is mei; eind juni legt het wijfje 9-15 eieren; de jongen worden geboren begin september en zijn 230-300mm; ze overwinteren vanaf eind oktober tot einde maart en gezamenlijke hibernacula van meerdere tientallen dieren zijn gekend; leeftijd in de natuur 8-10 jaar.

Het is triest een dergelijke mooie slang zes keer te moeten vinden als verkeersslachtoffer; dank zij het speurend oog van Bert vooraan in de minibus, kunnen we telkens stoppen voor controle: de genoteerde afmetingen zijn 1010mm, 1110mm, 1259mm, 1350mm, 1560mm en 1565mm.

Op 8 juni vinden wij een levend exemplaar (totale lengte 1010mm) in een betonnen put; deze is met water gevuld tot op 80cm van de bovenrand; in het water ligt een plank, ongeveer 15cm breed en 80cm lang met hierop een adulte slang; ze wordt uitgebreid gefotografeerd maar geeft een weinig levende indruk; wanneer ze wordt vastgenomen ter bevrijding, blijkt ze springlevend, ze reageert bijtend en sissend; na een tweede uitgebreide fotosessie wordt ze ver van de waterput vrijgelaten; ondertussen heeft Bert in de hoek van de put een ontsnappingsroute van restafval gemaakt.

ZAMENIS LONGISSIMUS									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	VV			
Babadag Forest	08/06	18:35	-	-	1	-	-	AD	43

Het waarnemen van een Esculaapslang kan je tijdens een reis niet beloven; je moet er enigszins geluk voor hebben, zoals bij een kameleon. Wij maken kennis met de soort via (alweer) één waarneming van een verkeersslachtoffer van 1045mm in het Babadag woud.

De Esculaapslang heeft een verborgen levenswijze en is dag- en schemeringsactief; beweegt zich zeer "elegant"; is zelden agressief bij het vastnemen (cf. veldervaringen tijdens vroegere reizen); totale lengte 1200-

1500mm, soms tot 2000mm; habitat: bossige terreinen, bosranden, houtwallen, stapelmuurtjes en ruïnes; kan uitstekend klimmen zelfs tegen verticale muren en boomstammen; komt voor tot 1.000m (onze waarneming is op 82m); leeftijd in de natuur 25-30 jaar.

NATRIX NATRIX NATRIX									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	DIN			
Zarnesti	03/06	12:05	1	-	-	-	-	AD	5
Zarnesti	03/06	12:05	1	-	-	-	-	SAD	5
Zarnesti	03/06	13:59	-	1	-	-	-	SAD	6
Zarnesti	03/06	14:07	1	-	-	-	-	SAD	6
Zarnesti	04/06	14:15-16:25	-	2	-	-	-	SAD	15
Comaneasca	05/06	15:05	-	-	-	2	-	SAD	17
Isaccea	06/06	17:58	-	-	1	-	-	AD	24
Vadu	07/06	11:58-12:30	-	-	2	-	-	SAD	30
Vadu	07/06	13:56	-	-	2	-	-	SAD	31
Vadu	07/06	14:50	-	-	1	-	-	AD	33
Vadu	07/06	15:47	-	1	-	-	-	SAD	34
Lunca	09/06	14:50	-	-	1	-	-	AD	46
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	-	-	1	-	AD	47
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	6	-	-	-	-	47
Zebil	09/06	18:20	-	2	-	-	-	-	51
Saralu	10/06	9:47-10:40	-	1	-	-	-	AD	53

Met een totaal van 26 waarnemingen, de op een na meest waargenomen slang (ook bijna dagelijks). Daar waar bij ons een Ringslang vrij snel een schijndoodhouding als verdediging aanneemt, doen de Roemeense dieren dit blijkbaar niet.

Ringslangen kunnen een totale lengte bereiken van 1400mm: verwijderen zich dikwijls ver van water; dagactief behalve in de zomer (juli-augustus) dan eerder 's nachts; kan tot 30min onder water blijven; mannetjes worden geslachtsrijp vanaf hun derde kalenderjaar bij een lengte van 400-500mm, wijfjes zijn dit in hun vierde of vijfde kalenderjaar en zijn dan 600mm; voortplantingstijd eind april begin juni; in juni legt het wijfje 5 à 35 eieren; meerdere dieren gebruiken hiervoor dezelfde plekken; hier worden soms 4.000 lege eischalen gevonden; vanaf augustus tot half september worden de jongen geboren en zijn dan 110-160mm; overwintering van november tot eind maart op het land in holen, composthopen en vermolmde boomstronken; wordt in de natuur tot 28 jaar en ouder.

NATRIX NATRIX PERSA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	VV			
Vadu	07/06	14:13	1	-	-	-	-	SAD	32
Babadag	08/06	15:20-16:10	-	2	-	-	-	AD	40
Babadag	08/06	15:20-16:10	-	1	-	-	-	SAD	40
Histria	09/06	10:16	1	-	-	-	-	SAD	44

Nabij Babadag noteren we twee interessante waarnemingen aan prooidieren wanneer een Gestreepte ringslang *Natrix natrix persa*:

- (1) een larve van een Knoflookpad in de bek heeft; wanneer we beiden proberen te vangen, ontsnapt de slang; de larve is flink gebeten en bloedend; we beslissen om ze toch terug in het water te zetten; amper zo gedaan of haar soortgenoten (larven) komen zich te goed doen en vreten haar volledig aan;
- (2) een vis heeft gevangen en door soortgenoten wordt achtervolgd, maar zij weet toch te ontsnappen met haar buit.

De literatuurbespreking van de vorige Ringslang *Natrix n. natrix* geldt eveneens voor de ondersoort "*persa*"

NATRIX TESSELLATA									
VINDPLAATS	OBSERVATIE		AANTAL				SEX	LEEFTIJD	GPS
	2012	UUR	HV	VO	VS	VV			
Isaccea	06/06	16:01-17:15	-	19	-	-	-	-	23
Sinoe	09/06	13:05-14:20	-	3	-	-	-	-	45
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	11	-	-	-	-	47
Lunca	09/06	15:03-17:14	-	5	-	-	-	-	48
Lunca	09/06	15:03-17:14	1	-	-	-	-	AD	48

De Dobbelsteenslang is met een totaal van 39 notities de meest waargenomen slangensoort. Vooral in de steengroeve van Isaccea is de soort in grotere aantallen aanwezig. We kunnen hier ook een individu observeren dat een vis heeft gevangen en door soortgenoten wordt achtervolgd.

Dobbelsteenslangen zijn sterk aan water gebonden en kunnen urenlang onder blijven; kan tot 1300mm groot worden; jaagt onder water voornamelijk op vis en vaak vanuit een hinderlaag; kan bij beetpakken luid sissend blazen en scheidt zoals Ringslangen, een sterk stinkende vloeistof af uit de anaalklieren; paartijd mei; eieren (4-18 uitzonderlijk 37) worden gelegd eind juni-juli; meerdere wijfjes gebruiken dezelfde aflegplekjes; 2 maanden later worden de jongen geboren en zijn 170-220mm; winterslaap van oktober tot maart; gebruikt ook de "schijndoodhouding" als verdediging; er zijn meldingen van dieren die tot 5km in zee zijn waargenomen.

7. WEBSITE FOTOGALERIJ.

Bij het door de auteurs uitgeprint rapport worden kleurfoto's toegevoegd op de laatste bladzijden van dit rapport.
Bij het PDF-rapport verwijzen we naar de diashow in de fotogalerij van onze website op www.freanonherping.be

8. LITERATUUR.

Arnold, E. and D. Ovenden. 2002.

"Field Guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe." pp. 288. London: HarperCollinsPublishers.

Biella, H. 1983.

"Die Sandotter : *Vipera Ammodytes*." pp. 84. Wittenberg: Die Neue Brehm-Bücherei 558.

Buresch, I. and J. Zonkow. 1933.

"Untersuchungen Über die Verbreitung der Reptilien und Amphibien in Bulgarien und auf der Balkanhalbinsel. I. Teil : Schildkröten (Testudinata) und Eidechsen (Sauria)." Mitt. Konigl. Naturwiss. Institut. Sofia 6:150-207.

Corbett, K. 1989.

"The Conservation of European Reptiles and Amphibians." pp. 274. London: Helm.

Dan, C. and T. Calin. 1993.

"On the Presence of *Rana lessonae* in Rumania." *Amphibia-Reptilia* 14(1):90-93.

Dely, O. and U. Joger. 2005.

"*Vipera (Pelias) ursinii* Bonaparte, 1835 - Wiesenotter." pp. 375-414. In : *Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas Band 3/IIB Schlangen (Serpentes) III Viperidae*. Wiebelsheim: AULA-Verlag.

Diesener, G. and J. Reichholf. 1986.

"Lurche Und Kriechtiere." pp. 287. München: Mosaik.

Dottrens, E. 1963.

"Batraciens et Reptiles D'Europe." pp. 261. Neuchatel: Delachaux & Niestlé.

Engelmann, W., J. Fritzsche, R. Günther, and F. Obst. 1986.

"Lurche und Kriechtiere Europas." pp. 420. Stuttgart: Enke.

Frost, D. 1985.

"Amphibian Species of the World." pp. 732. Kansas: Ass. Syst. Coll.

Fuhn, I. 1960.

"Fauna Republicii Populare Romine : Amphibia." pp. 285. Bucharest: Acad. Rep. Pop. Rom.

Fuhn, I. and S. Vancea. 1961.

"Fauna Republicii Populare Romine : Reptilia." pp. 349. Bucharest: Acad. Rep. Pop. Rom.

Fuhn, J. and G. Freytag. 1952.

"Über Einige Besonderheiten des Teichmolches *Triturus vulgaris vulgaris* in Rumänien und in der Türkei." Mitt. Nat. Mus. Kult. Magdeburg 3(13):89-96.

Fuhn, J. and R. Mertens. 1959.

"Das Vorkommen von *Lacerta viridis meridionalis* in Rumänien." *Senckenbergiana Biol.* 40(3/4):121-126.

Fuhn, J. and S. Vancea. 1964.

"Die Innerartlichen Gliederung der Zauneidechse *Lacerta agilis* in Rumänien (Reptilia, Lacertidae)." *Senckenbergiana Biol.* 45(3/5):469-489.

Gruber, U. 1989.

"Die Schlangen Europas." pp. 248. Stuttgart: Franckh.

Grüber, U. 1981.

"*Ablepharus kitaibelli* Bibron und Bory 1833 - Johannisechse." pp. 292-307. In : *Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas Band 1 Echsen (Sauria) I*. Wiesbaden: Akademische Verlagsgesellschaft.

- Hellmich, W. 1956.
"Die Lurche und Kriechtiere Europas." pp. 165. Heidelberg: Winter.
- Klewen, R. 1988.
"Die Landsalamander Europas. Teil 1: Die Gattungen Salamandra Und Mertensiella." pp. 184. Wittenberg: Die Neue Brehm-Bucherei 584.
- Langerwerf, B. 1976.
"De Weidehagedis *Lacerta praticola praticola* Lantz & Cyrén in Het Terrarium." *Lacerta* 35(2):21-22.
- Mertens, R. 1923.
"Beiträge zur Herpetologie Rumäniens." *Senckenbergiana Biol.* : 207-227.
- Mertens, R. and H. Wermuth. 1960.
"Die Amphibien und Reptilien Europas (Dritte List, Nach dem Stand Vom 1. Januar 1960)." pp. 264. Frankfurt am Main: Kramer.
- Nilson, G., C. Andrén, and U. Joger. 1993.
"A Re-Evaluation of the Taxonomic Status of the Moldavian Steppe Viper Based on Immunological Investigations, With a Discussion of the Hypothesis of Secondary Intergradation Between *Vipera ursinii rakosiensis* and *Vipera (ursinii) renardi*." *Amphibia-Reptilia* 14(1):45-57.
- Nilson, G., C. Andrén, and W. Völkl. 2005.
"*Vipera (Pelias) berus* (Linnaeus, 1758) - Kreuzotter." pp. 213-292. In : *Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas Band 3/IIB Schlangen (Serpentes) III Viperidae*. Wiebelsheim: AULA-Verlag.
- Nöllert, A. 1984.
"Die Knoblauchkröte." pp. 102 . Wittenberg: Die Neue Brehm-Bücherei 561.
- Peters, G. 1962.
"Studien zur Taxonomie, Verbreitung und Ökologie der Smaragdeidechsen. I. *Lacerta trilineata, viridis* und *strigata* als Selbständige Arten." *Mitt. Zool. Mus. Berlin* 38(1):128-152.
- Rössler, R. 1993.
"Der Steppenrenner - *Eremias arguta* - Ein Haltungs- und Zuchtbericht." *Elaphe* 1(2):8-9.
- Šcerbak, N. 1981.
"*Eremias arguta* (Pallas 1773) - Steppenrenner." pp. 432-446. In : *Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas Band 1 Echsen (Sauria) I*. Wiesbaden: Akademische Verlagsgesellschaft.
- Schlüter, U. 2004.
"Anmerkungen zur Herpetofauna der Sudkarpaten." *Elaphe* 12:(2):75-80.
- Schlüter, U. 2005.
"Die Herpetofauna des Comorova-Waldes in Rumänien." *Elaphe* 13(1):57-62.
- Steward, J. 1971.
"The Snakes of Europe." pp. 238. Newton Abbot: David & Charles.
- Steward, J. 1969.
"The Tailed Amphibians of Europe." pp. 180. Newton Abbot: David & Charles.
- Stumpel, T. and H. Strijbosch. 2006.
"Veldgids Amfibieën en Reptielen." pp. 318. Utrecht: KNNV.
- Van Vliet, H., H. Mooijenkind, and N. Van Esterik. 1983.
"Herpetologische Waarnemingen in Roemenië." *Lacerta* 41(4):58-66.
- Zavadil, V., J. Pialek, and R. Dandova. 2003.
"*Triturus montandoni* (Boulenger, 1880) - Karpatenmolch." pp. 658-706. In : *Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas: Band 4/IIA Schwanzlurche (Urodela) IIA*. Wiebelsheim: AULA-Verlag.

9. OVERZICHTSTABELLEN.

TABEL 1. CHECKLIST.

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË : 2 - 10/06/2012 AMFIBIEËN & REPTIELEN : CHECKLIST : ROEMENIË		
1	<i>Salamandra salamandra</i>	Vuursalamander
2	<i>Ichthyosaura alpestris alpestris</i>	Alpenwatersalamander
3	<i>Lissotriton montandoni</i>	Karpatensalamander
4	<i>Triturus cristatus cristatus</i>	Kamsalamander
5	<i>Triturus dobrogicus</i>	Donaukamsalamander
6	<i>Lissotriton vulgaris vulgaris</i>	Kleine watersalamander
7	<i>Lissotriton vulgaris ampelensis</i>	
8	<i>Bombina bombina</i>	Roodbuikvuurpad
9	<i>Bombina variegata variegata</i>	Geelbuikvuurpad
10	<i>Pelobates fuscus fuscus</i>	Knoflookpad
11	<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>	Syrische knoflookpad
12	<i>Bufo bufo bufo</i>	Gewone pad
13	<i>Bufo (viridis) viridis/variabilis</i>	Groene pad
14	<i>Hyla (arborea) arborea/orientalis</i>	Boomkikker
15	<i>Pelophylax ridibundus ridibundus</i>	Meerkikker
16	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Bastaardkikker
17	<i>Pelophylax lessonae</i>	Kleine groene kikker
18	<i>Rana dalmatina</i>	Springkikker
19	<i>Rana temporaria temporaria</i>	Bruine kikker
20	<i>Emys orbicularis</i>	Europese moerasschildpad
21	<i>Testudo hermanni boetgerii</i>	Griekse landschildpad
22	<i>Testudo graeca iberica</i>	Moorse landschildpad
23	<i>Ablepharus kitaibelii stepaneki</i>	Slangenoogskink

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË : 2 - 10/06/2012
 AMFIBIEËN & REPTIELEN : CHECKLIST : ROEMENIË

24	<i>Anguis colchica</i>	Hazelworm
25	<i>Eremias arguta deserti</i>	Steppenagedis
26	<i>Podarcis muralis muralis</i>	Muurhagedis
27	<i>Podarcis tauricus tauricus</i>	Taurische hagedis
28	<i>Lacerta agilis argus</i>	Zandhagedis
29	<i>Lacerta a. chersonensis</i>	
30	<i>Lacerta viridis viridis</i>	Oostelijke smaragdhagedis
31	<i>Lacerta viridis meridionalis</i>	
32	<i>Lacerta trilineata dobrogica</i>	Reuzensmaragdhagedis
33	<i>Darevskia praticola pontica</i>	Weidehagedis
34	<i>Zootoca vivipara (subsp?)</i>	Levendbarende hagedis
35	<i>Coronella austriaca austriaca</i>	Gladde slang
36	<i>Dolichophis caspius</i>	Kaspische toornslang
37	<i>Zamenis longissimus</i>	Esculaapslang
38	<i>Elaphe sauromates</i>	Oostelijke vierstreepslang
39	<i>Natrix natrix natrix</i>	Ringslang
40	<i>Natrix tessellata</i>	Dobbelsteenslang
41	<i>Vipera ursinii moldavica</i>	Weideadder
42	<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>	
43	<i>Vipera berus berus</i>	Gewone adder
44	<i>Vipera (berus) nikolskii</i>	
45	<i>Vipera ammodytes ammodytes</i>	Zandadder
46	<i>Vipera ammodytes montandoni</i>	

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË : 2 - 10/06/2012
 AMFIBIEËN & REPTIELEN : CHECKLIST : ZARNESTI

	LATIJNSE SOORTNAAM	ZARNESTI	ENGELSE SOORTNAAM
1	<i>Salamandra salamandra</i>	x	Fire Salamander
2	<i>Ichthyosaura alpestris alpestris</i>	x	Alpine Newt
3	<i>Lissotriton montandoni</i>	x	Montandon's Newt
4	<i>Triturus cristatus cristatus</i>	x	Northern Crested Newt
5	<i>Lissotriton vulgaris vulgaris</i>	x	Smooth Newt
6	<i>Bombina variegata variegata</i>	x	Yellow-bellied Toad
7	<i>Bufo bufo bufo</i>	x	Common Toad
8	<i>Bufo (viridis) viridis/variabilis</i>	x	Green Toad
9	<i>Hyla (arborea) arborea/orientalis</i>	x	Common Tree Frog
10	<i>Pelophylax ridibundus ridibundus</i>	x	Marsh Frog
11	<i>Pelophylax lessonae</i>	x	Pool Frog
12	<i>Rana dalmatina</i>	x	Agile Frog
13	<i>Rana temporaria temporaria</i>	x	Grass Frog
14	<i>Emys orbicularis</i>	x	European Pond Terrapin
15	<i>Anguis colchica</i>	x	Slow Worm
16	<i>Podarcis muralis muralis</i>	x	Common Wall Lizard
17	<i>Lacerta agilis argus</i>	x	Sand Lizard
18	<i>Lacerta viridis viridis</i>	x	Eastern Green Lizard
19	<i>Lacerta viridis meridionalis</i>		
20	<i>Zootoca vivipara (subsp?)</i>	x	Viviparous Lizard
21	<i>Coronella austriaca austriaca</i>	x	Smooth Snake
22	<i>Natrix natrix natrix</i>	x	Grass Snake
23	<i>Vipera berus berus</i>	x	Adder
24	<i>Vipera (berus) nikolskii</i>		

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË : 2 - 10/06/2012
 AMFIBIEËN & REPTIELEN : CHECKLIST : DOBRODGEA

	LATIJNSE SOORTNAAM	DOBROGEA Macin-Babadag-Vadu	ENGELSE SOORTNAAM
1	<i>Triturus dobrogicus</i>	X	Danube Crested Newt
2	<i>Lissotriton vulgaris vulgaris</i>	X	Smooth Newt
3	<i>Bombina bombina</i>	X	Fire-bellied Toad
4	<i>Pelobates fuscus fuscus</i>	X	Common Spadefoot Toad
5	<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>	X	Eastern Spadefoot Toad
6	<i>Bufo bufo bufo</i>	X	Common Toad
7	<i>Bufo (viridis) viridis/variabilis</i>	X	Green Toad
8	<i>Hyla (arborea) arborea/orientalis</i>	X	Common Tree Frog
9	<i>Pelophylax ridibundus ridibundus</i>	X	Marsh Frog
10	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	X	Edible Frog
11	<i>Pelophylax lessonae</i>	X	Pool Frog
12	<i>Rana dalmatina</i>	X	Agile Frog
13	<i>Emys orbicularis</i>	X	European Pond Terrapin
14	<i>Testudo hermanni boetgerii</i>	X	Hermann's Tortoise
15	<i>Testudo graeca iberica</i>	X	Spur-thighed Tortoise
16	<i>Ablepharus kitaibelii stepaneki</i>	X	Snake-eyed Skink
17	<i>Anguis colchica</i>	X	Slow Worm
18	<i>Eremias arguta deserti</i>	X	Steppe Runner
19	<i>Podarcis tauricus tauricus</i>	X	Balkan Wall Lizard
20	<i>Lacerta agilis chersonensis</i>	X	Sand Lizard
21	<i>Lacerta viridis viridis</i>	X	Eastern Green Lizard
22	<i>Lacerta viridis meridionalis</i>		
23	<i>Lacerta trilineata dobrogica</i>	X	Balkan Green Lizard
24	<i>Coronella austriaca austriaca</i>	X	Smooth Snake
25	<i>Dolichophis caspius</i>	X	Caspian Whip Snake
26	<i>Zamenis longissimus</i>	X	Aesculapian Snake
27	<i>Elaphe sauromates</i>	X	Blotched Snake
28	<i>Natrix natrix natrix</i>	X	Grass Snake
29	<i>Natrix tessellata</i>	X	Dice Snake
30	<i>Vipera ursinii moldavica</i>	X	Meadow Viper
31	<i>Vipera ammodytes montandoni</i>	X	Nose-horned Viper

TABEL 2. WAARNEMINGEN PER GEBIED & PER DATUM.

(zie bijlage op website)

TABEL 3. WIJZE VAN WAARNEMEN PER SOORT.

Aantal waargenomen soorten	TIERRA NATUURREIS ROEMENIË 02-10 JUNI 2011 AMFIBIEËN & REPTIELEN WIJZE VAN WAARNEMEN		HV	VO	VS	AUD	DIN	VV
			HANDVANGST	VISUEEL	VERKEERSSLACHTOFFER	AUDITIEF	DOOD IN NATUUR	VERVELLING
1	Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	1	-	-	-	-	-
2	Alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris alpestris</i>	1	20	-	-	-	-
3	Kamsalamander	<i>Triturus cristatus cristatus</i>	1	-	-	-	-	-
4	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris vulgaris</i>	2	3	-	-	-	-
5	Roodbuikvuurpad	<i>Bombina bombina</i>	-	6	-	X	-	-
6	Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata variegata</i>	1	25	-	X	-	-
7	Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus fuscus</i>	-	-	14	-	-	-
8	Gewone pad	<i>Bufo bufo bufo</i>	-	7	2	-	-	-
9	Groene pad	<i>Bufo (viridis) viridis/variabilis</i>	3	22	2	X	-	-
10	Boomkikker	<i>Hyla (arborea) arborea/orientalis</i>	-	2	-	X	-	-
11	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus ridibundus</i>	-	34	-	X	-	-
12	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	-	13	-	X	-	-
13	Springkikker	<i>Rana dalmatina</i>	-	4	1	-	-	-
14	Bruine kikker	<i>Rana temporaria temporaria</i>	1	-	-	-	-	-
15	Europese moerasschildpad	<i>Emys orbicularis</i>	2	17	1	-	-	-
16	Moorse landschildpad	<i>Testudo graeca ibera</i>	4	8	-	-	-	-
17	Slangenoogskink	<i>Ablepharus kitaibelii stepaneki</i>	2	13	-	-	-	-
18	Hazelworm	<i>Anguis colchica</i>	3	3	1	-	-	-
19	Steppenagedis	<i>Eremias arguta deserti</i>	1	15	-	-	-	-
20	Muurhagedis	<i>Podarcis muralis muralis</i>	-	7	-	-	-	-
21	Taurische hagedis	<i>Podarcis tauricus tauricus</i>	1	14	-	-	-	-
22	Zandhagedis	<i>Lacerta agilis argus</i>	2	25	-	-	-	-
23		<i>Lacerta agilis chersonensis</i>	2	14	-	-	-	-
24	Oostelijke smaragdhagedis	<i>Lacerta viridis viridis</i>	-	4	-	-	-	-
25		<i>Lacerta viridis meridionalis</i>	-	2	-	-	-	-
26	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara (subsp?)</i>	1	5	-	-	-	-
27	Gladde slang	<i>Coronella austriaca austriaca</i>	-	-	1	-	-	-
28	Kaspische toornslang	<i>Dolichophis caspius</i>	1	1	6	-	-	1
29	Esculaapslang	<i>Zamenis longissimus</i>	-	-	1	-	-	-
30	Ringslang	<i>Natrix natrix natrix</i>	3	13	7	-	3	-
31	Gestreepte ringslang	<i>Natrix natrix persa</i>	2	3	-	-	-	-
32	Dobbelsteenslang	<i>Natrix tessellata</i>	1	38	-	-	-	-
			35	318	36	X	3	1
					394			

TABEL 4. AANTAL SOORTEN EN AANTAL DIEREN.

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË					
2-10 JUNI 2012					
AMFIBIEËN & REPTIELEN					
AANTAL SOORTEN & AANTAL DIEREN					
		Aantal soorten		Aantal dieren	
AMFIBIEËN	<i>Salamandridae</i>	4		28	
	<i>Discoglossidae</i>	2		32	
	<i>Pelobatidae</i>	1		14	
	<i>Bufo</i>	2		37	
	<i>Hylidae</i>	1		2	
	<i>Ranidae</i>	4		53	
	Subtotaal			14	
REPTIELEN	<i>Testudinidae</i>	1		12	
	<i>Emydidae</i>	1		20	
	<i>Scincidae</i>	1		15	
	<i>Anguidae</i>	1		7	
	<i>Lacertidae</i>	8		93	
	<i>Colubridae</i>	6		81	
	Subtotaal			18	
AMFIBIEËN & REPTIELEN	Totaal		32		394

TABEL 5. AFKORTINGEN & VERTALINGEN.

AD	adult – volwassen	Adult
ALT	altitude	Altitude
An	anale schub	anal shield
AUD	auditiële waarneming	auditive observation (calling animal)
EI	eieren	eggs
GR	gewicht in gram	weight in gram
HV	handvangst	captured by hand
JUV	1 ^e kalenderjaar dier	juvenile (from birth until end of first year)
Km	kilometer	kilometer
KRL	kop-romplengte	snouth-vent lenght
LEEFTIJD	Leeftijd	age
Lengte	Lengte	lenght
M	Man	male
Mm	Millimeter	millimeter
Nvt	niet van toepassing	does not apply
PRIM	primair – originele staart	original tail
SAD	Subadult	subadult
SC	subcaudalia – onderstaartschilden	number of subcaudals in snakes
SEC	geregenereerd staartgedeelte	regenerated part of tail
SEX	geslacht: mannetje of wijfje	male or female
SL	Staartlengte	tail lenght
TL	totale lengte	total lenght
UUR	Uur	time
VD	via derden	received from somebody else
VINDPLAATS	Vindplaats	finding place
VE	ventralia – buikschilden	number of ventrals
VO	visuele observatie	visual observation
VS	verkeersslachtoffer	dead on road
VV	Vervelling	ecdysis
W	Wijfje	female

TABEL 6. BESCHRIJVING VAN DE ROUTE.

TIERRA NATUURREIS ROEMENIË 2-10 juni 2012 BESCHRIJVING VAN DE ROUTE			
zaterdag	02 jun	VM	Zaventem (Brussel) -> Boekarest (Roemenië)
		NM	Boekarest -> Zarnesti
		AV	Guesthouse
Hotel		Guesthouse Dan Marin	
zondag	03 jun	VM	Zarnesti
		NM	
		AV	Nocturne: Zarnesti -Poiana Marului
Hotel		Guesthouse Dan Marin	
maandag	04 jun	VM	Timisu de Jos
		NM	Zarnesti
		AV	Guesthouse
Hotel		Guesthouse Dan Marin	
dinsdag	05 jun	VM	Zarnesti - Buzadlui - Buzau - Sarat
		NM	Balta Alba Lake - Braila - Tulcea
		AV	Tulcea (wandeling stad)
Hotel		Hotel Select	
woensdag	06 jun	VM	Greci
		NM	Macin
		AV	Nocturne: Tulcea -> Malcoci
Hotel		Hotel Select	
donderdag	07 jun	VM	Vadu (Dobrodgea)
		NM	
		AV	Hotel
Hotel		Hotel Select	
vrijdag	08 jun	VM	Babadag Forest
		NM	
		AV	Hotel
Hotel		Hotel Select	
zaterdag	09 jun	VM	Histria
		NM	Sinoe - Lunca
		AV	Tulcea (wandeling stad)
Hotel		Hotel Select	
zondag	10 jun	VM	Tulcea -> Tandarei -> Boekarest
		NM	Boekarest -> Zaventem (Brussel)
		AV	

TABEL 7. GPS VAN DE HERPETOLOGISCHE VINDPLAATSEN.

(enkel op aanvraag)

TABEL 8. WAARNEMINGEN LIBELLEN (samenstelling Johan Devolder).

(zie website)

TABEL 9. WAARNEMINGEN VOGELS (samenstelling Ignace Ledegen).

(zie website)

